2025/13

8.1.2025.

UREDBA (EU) 2025/13 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 19. prosinca 2024.

o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela te o izmjeni Uredbe (EU) 2019/818

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 1. točku (d) i članak 87. stavak 2. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Transnacionalna dimenzija teških kaznenih djela i organiziranog kriminala te stalna prijetnja terorističkih napada na europskom tlu zahtijevaju djelovanje na razini Unije kako bi se donijele odgovarajuće mjere za osiguravanje sigurnosti u području slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica. Informacije o putnicima, kao što su evidencija podataka o putnicima (PNR), a posebno unaprijed dostavljene informacije o putnicima (API), ključne su za identifikaciju visokorizičnih putnika, uključujući one koji inače nisu poznati tijelima za izvršavanje zakonodavstva, za utvrđivanje poveznica među pripadnicima kriminalnih skupina i za borbu protiv terorističkih aktivnosti.

(2) Iako se Direktivom Vijeća 2004/82/EZ ([3]) uspostavlja pravni okvir za prikupljanje i prijenos API podataka od strane zračnih prijevoznika s ciljem poboljšanja nadzora državne granice i suzbijanja nezakonitog useljavanja, u njoj se navodi i da države članice mogu upotrebljavati API podatke u svrhu izvršavanja zakonodavstva. Međutim, samo stvaranje takve mogućnosti dovodi do više propusta i nedostataka. To osobito znači da zračni prijevoznici ne prikupljaju i ne prenose API podatke sustavno, za potrebe izvršavanja zakonodavstva. Mogućnost upotrebe API podataka u svrhu izvršavanja zakonodavstva znači i da su, ako su države članice iskoristile tu mogućnost, zračni prijevoznici suočeni s različitim zahtjevima na temelju nacionalnog prava u pogledu toga kad i kako prikupljati i prenositi API podatke u te svrhe. Te razlike ne dovode samo do nepotrebnih troškova i komplikacija za zračne prijevoznike, nego i dovode u pitanje unutarnju sigurnost Unije i djelotvornu suradnju među nadležnim tijelima za izvršavanje zakonodavstva država članica. Nadalje, s obzirom na različitu prirodu svrha olakšavanja nadzora državne granice i izvršavanja zakonodavstva, primjereno je uspostaviti zaseban pravni okvir za prikupljanje i prijenos API podataka za svaku od tih svrha.

(3) Direktivom (EU) 2016/681 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) utvrđuju se pravila o upotrebi podataka iz PNR-a u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela. U skladu s tom direktivom države članice moraju donijeti potrebne mjere kako bi osigurale da zračni prijevoznici prenose podatke iz PNR-a, uključujući sve prikupljene API podatke, nacionalnom odjelu za informacije o putnicima (PIU) uspostavljenom na temelju te direktive u mjeri u kojoj su te podatke već prikupili tijekom svojeg redovitog poslovanja. Stoga se tom direktivom ne osigurava prikupljanje i prijenos API podataka u svim slučajevima jer zračni prijevoznici nemaju nikakav poslovni razlog za prikupljanje cijelog skupa takvih podataka. Važno je osigurati da PIU-ovi primaju API podatke zajedno s podacima iz PNR-a jer je potrebna zajednička obrada takvih podataka kako

([1]) SL C 228, 29.6.2023., str. 97.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 25. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 12. prosinca 2024.
([3]) Direktiva Vijeća 2004/82/EZ od 29. travnja 2004. o obvezi prijevoznika na dostavljanje podataka o putnicima (SL L 261, 6.8.2004., str. 24.).
([4]) Direktiva (EU) 2016/681 podataka iz evidencije podataka o putnicima (PNR) u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela (SL L 119, 4.5.2016., str. 132.).Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o uporabi

bi nadležna tijela država članica mogla djelotvorno sprečavati, otkrivati, istraživati i kazneno goniti kaznena djela terorizma i teška kaznena djela. Takva zajednička obrada osobito omogućuje točnu identifikaciju putnika koje bi ta tijela možda trebala dodatno ispitati u skladu s primjenjivim pravom. Osim toga, u toj se direktivi ne navodi detaljno koje informacije su API podaci. Zbog toga bi trebalo uspostaviti dopunska pravila kojima se od zračnih prijevoznika zahtijeva da prikupljaju i naknadno prenose posebno definiran skup API podataka, pri čemu bi se ti zahtjevi trebali primjenjivati u mjeri u kojoj su zračni prijevoznici na temelju te direktive obvezni prikupljati i prenositi podatke iz PNR-a za isti let.

(4) Stoga je potrebno utvrditi jasna, usklađena i djelotvorna pravila na razini Unije o prikupljanju i prijenosu API podataka u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela.

(5) S obzirom na blisku povezanost obaju akata, ovu bi Uredbu trebalo tumačiti kao dopunu pravilima predviđenima u Direktivi (EU) 2016/681, kako je tumači Sud Europske unije („Sud”). Stoga se API podaci trebaju prikupljati i prenositi na temelju ove Uredbe samo u skladu s posebnim zahtjevima koji su u njoj navedeni, među ostalim u pogledu situacija i načina na koji će se to učiniti. Međutim, pravila te direktive primjenjuju se na pitanja koja nisu posebno obuhvaćena ovom Uredbom, osobito u pogledu pravila o naknadnoj obradi API podataka koje primaju PIU-ovi, razmjeni informacija među državama članicama, uvjetima pristupa Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol), prijenosu u treće zemlje, zadržavanju i depersonalizaciji te zaštiti osobnih podataka. U mjeri u kojoj se primjenjuju ta pravila, primjenjuju se i pravila te direktive u pogledu sankcija i nacionalnih nadzornih tijela. Ova Uredba ne bi smjela utjecati na ta pravila te se stoga njome posebno ne bi smjeli dovoditi u pitanje zahtjevi i zaštitne mjere koji se primjenjuju na obradu API podataka koju provode PIU-ovi.

(6) Prikupljanje i prijenos API podataka utječe na privatnost pojedinaca i podrazumijeva obradu njihovih osobnih podataka. Kako bi se u potpunosti poštovala njihova temeljna prava, posebno pravo na poštovanje privatnog života i na zaštitu osobnih podataka, u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), trebalo bi predvidjeti odgovarajuća ograničenja i zaštitne mjere. Primjerice, svaka obrada API podataka, a posebno API podataka koji su osobni podaci, trebala bi ostati strogo ograničena na ono što je nužno i razmjerno za postizanje ciljeva ove Uredbe. Osim toga, trebalo bi osigurati da obrada svih API podataka koji se prikupljaju i prenose na temelju ove Uredbe ne dovodi ni do kakvog oblika diskriminacije koji je zabranjen Poveljom.

(7) S obzirom na komplementarnu prirodu ove Uredbe u odnosu na Direktivu (EU) 2016/681, obveze zračnih prijevoznika na temelju ove Uredbe trebale bi se primjenjivati na sve letove za koje države članice od zračnih prijevoznika zahtijevaju slanje podataka iz PNR-a u skladu s Direktivom (EU) 2016/681, bez obzira na mjesto poslovnog nastana zračnih prijevoznika koji obavljaju te letove. Ti letovi trebali bi uključivati i redovite i izvanredne letove, između država članica i trećih zemalja (letovi između EU-a i trećih zemalja) te između nekoliko država članica (letovi unutar EU-a), pod uvjetom da će takvi letovi unutar EU-a poletjeti s državnog područja, sletjeti na državno područje ili se zaustaviti na državnom području barem jedne države članice koja je obavijestila o svojoj odluci da će primjenjivati Direktivu (EU) 2016/681 na letove unutar EU-a u skladu s člankom 2. stavkom 1. te direktive i u skladu sa sudskom praksom Suda. Kad je riječ o letovima unutar EU-a obuhvaćenima ovom Uredbom, takav ciljani pristup, donesen primjenom članka 2. Direktive (EU) 2016/681 i usmjeren na zahtjeve djelotvornog izvršavanja zakonodavstva, trebao bi biti obavezan i s obzirom na potrebu da se osigura usklađenost sa zahtjevima prava Unije o nužnosti i razmjernosti obrade podataka, slobodnom kretanju osoba i ukidanju nadzora unutarnjih granica. Prikupljanje podataka iz bilo kojih drugih civilnih zrakoplovnih operacija, kao što su škole letenja, medicinski letovi i hitni letovi, te iz vojnih letova, nije obuhvaćeno područjem primjene ove Uredbe. Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje prikupljanje podataka iz takvih letova kako je predviđeno u nacionalnom pravu koje je u skladu s pravom Unije. Komisija bi trebala procijeniti izvedivost programa Unije kojim se operatore privatnih letova obvezuje na prikupljanje i prijenos podataka o putnicima u zračnom prometu.

(8) Obveze zračnih prijevoznika da prikupljaju i prenose API podatke u skladu s ovom Uredbom trebale bi uključivati sve putnike i članove posade na letovima u Uniju, putnike i članove posade u tranzitu čije je konačno odredište izvan Unije te sve članove posade koji nisu na dužnosti, a koje je zračni prijevoznik rasporedio na let u vezi s njihovim dužnostima.

(9) U skladu s tim, s obzirom na to da Direktivom (EU) 2016/681 nisu obuhvaćeni domaći letovi koji polijeću s državnog područja i slijeću na državno područje iste države članice bez zaustavljanja na državnom području druge države članice ili treće zemlje te s obzirom na transnacionalnu dimenziju kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela obuhvaćenih ovom Uredbom, ni takvi letovi ne bi trebali biti obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe. Ovu

Uredbu ne bi trebalo tumačiti na način da utječe na mogućnost država članica da na temelju svojeg nacionalnog prava i u skladu s pravom Unije predvide obveze zračnih prijevoznika da prikupljaju i prenose API podatke na takvim domaćim letovima.

(10) S obzirom na blizak odnos između predmetnih pravnih akata Unije te radi dosljednosti i koherentnosti, definicije iz ove Uredbe trebale bi, ako je to primjereno, biti usklađene s definicijama iz Direktive (EU) 2016/681 i Uredbe (EU) 2025/12 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]), te bi se trebale tumačiti i primjenjivati u svjetlu tih definicija.

(11) Osobito, informacije koje su zajedno API podaci koji se prikupljaju i naknadno prenose u skladu s ovom Uredbom trebale bi biti jasno i iscrpno navedene, obuhvaćajući i informacije koje se odnose na svakog putnika i člana posade i informacije o letu tog putnika i člana posade. U skladu s ovom Uredbom i s međunarodnim standardima takve informacije o letu trebale bi obuhvaćati informacije o broju sjedala i prtljazi, ako su takve informacije dostupne, te informacije o graničnom prijelazu ulaska na državno područje predmetne države članice samo ako je to primjenjivo, odnosno ne u slučajevima kad se API podaci odnose na letove unutar EU-a. Ako su informacije o prtljazi ili broju sjedala dostupne u okviru drugih IT sustava kojima zračni prijevoznik, njegov rukovatelj, njegov pružatelj sustava ili nadležno tijelo zračne luke raspolažu, zračni prijevoznici trebali bi uključiti te informacije u API podatke koji se prenose PIU-ovima. API podaci, kako su definirani i uređeni ovom Uredbom, ne uključuju biometrijske podatke.

(12) Kako bi se omogućilo putovanje bez putne isprave ako države članice dopuštaju takvu praksu na temelju nacionalnog prava u skladu s pravom Unije, među ostalim na temelju međunarodnog sporazuma, država članica trebala bi moći nametnuti obvezu zračnim prijevoznicima da putnicima omoguće dobrovoljno učitavanje API podataka automatiziranim sredstvima i da takve podatke pohranjuju kod zračnog prijevoznika s ciljem prijenosa podataka za potrebe budućih letova.

(13) Kako bi se omogućile fleksibilnost i inovacije, u načelu bi svakom zračnom prijevozniku trebalo prepustiti da odredi način ispunjavanja svojih obveza u pogledu prikupljanja API podataka utvrđenih u ovoj Uredbi, uzimajući u obzir različite vrste zračnih prijevoznika kako su definirani u ovoj Uredbi, i njihove poslovne modele, među ostalim u pogledu vremena prijave za let i suradnje sa zračnim lukama. Međutim, s obzirom na to da postoje odgovarajuća tehnološka rješenja kojima se omogućuje automatsko prikupljanje određenih API podataka te istodobno osigurava da su predmetni API podaci točni, potpuni i ažurirani, te uzimajući u obzir prednosti upotrebe takve tehnologije u pogledu djelotvornosti i učinkovitosti, od zračnih prijevoznika trebalo bi zahtijevati da takve API podatke prikupljaju automatiziranim sredstvima i to očitavanjem strojno čitljivih podataka iz putne isprave. Ako upotreba takvih automatiziranih sredstava u iznimnim okolnostima tehnički nije moguća, zračni prijevoznici bi API podatke iznimno trebali prikupljati ručno, bilo kao dio prijave za let putem interneta bilo kao dio prijave za let u zračnoj luci, na način kojim se osigurava usklađenost s njihovim obvezama na temelju ove Uredbe.

(14) Prikupljanje API podataka automatiziranim sredstvima trebalo bi biti strogo ograničeno na alfanumeričke podatke sadržane u putnoj ispravi i ne bi smjelo dovesti do prikupljanja biometrijskih podataka iz putne isprave. Budući da je prikupljanje API podataka dio postupka prijave za let, ili putem interneta ili u zračnoj luci, ova Uredba ne uključuje obvezu zračnih prijevoznika da provjeravaju putnu ispravu putnika u trenutku ukrcaja. Usklađenost s ovom Uredbom ne uključuje obvezu putnika da nose putnu ispravu u trenutku ukrcaja. Time se ne bi trebale dovoditi u pitanje obveze koje proizlaze iz drugih pravnih akata Unije ili nacionalnog prava koje je u skladu s pravom Unije.

(15) Prikupljanje API podataka iz putnih isprava trebalo bi biti u skladu i sa standardima Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) o strojno čitljivim putnim ispravama, koji su uneseni u pravo Unije Uredbom (EU) 2019/1157 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]), Uredbom Vijeća (EZ) br. 2252/2004 ([7]) i Direktivom Vijeća (EU) 2019/997 ([8]).

(16) Kako bi se izbjegla situacija u kojoj zračni prijevoznici moraju uspostaviti i održavati višestruke veze s PIU-ovima država članica za prijenos API podataka prikupljenih u skladu s ovom Uredbom te tako izbjegle povezane neučinkovitosti i sigurnosni rizici, trebalo bi predvidjeti jedinstveni usmjerivač koji bi bio uspostavljen i kojim bi se

([5]) Uredba (EU) 2025/12 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima radi poboljšanja i olakšavanja granične kontrole na vanjskim granicama, izmjeni uredbi (EU) 2018/1726 i (EU) 2019/817 te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/82/EZ (SL L, 2025/12, 8.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/12/oj).

([6]) Uredba (EU) 2019/1157 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o jačanju sigurnosti osobnih iskaznica građana Unije i boravišnih isprava koje se izdaju građanima Unije i članovima njihovih obitelji koji ostvaruju pravo na slobodno kretanje (SL L 188, 12.7.2019., str. 67.).

([7]) Uredba Vijeća (EZ) br. 2252/2004 od 13. prosinca 2004. o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice (SL L 385, 29.12.2004., str. 1.).

([8]) Direktiva Vijeća (EU) 2019/997 od 18. lipnja 2019. o uspostavljanju privremene putne isprave EU-a i stavljanju izvan snage Odluke 96/409/ZVSP (SL L 163, 20.6.2019., str. 1.).

upravljalo na razini Unije, u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12, a koji bi služio kao točka spajanja i distribucije tih prijenosa. U cilju učinkovitosti i isplativosti usmjerivač bi se trebao, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće i uz potpuno poštovanje pravila ove Uredbe i Uredbe (EU) 2025/12, oslanjati na tehničke komponente iz drugih relevantnih sustava uspostavljenih u skladu s pravom Unije, osobito mrežne usluge iz Uredbe (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]), portala za prijevoznike iz Uredbe (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]) i portala za prijevoznike iz Uredbe (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ([11]). Kako bi se smanjio učinak na zračne prijevoznike i osigurao usklađen pristup prema zračnim prijevoznicima, Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde („agencija eu-LISA"), osnovana Uredbom (EU) 2018/1726 Europskog parlamenta i Vijeća ([12]), trebala bi, u mjeri u kojoj je to tehnički i operativno moguće, projektirati usmjerivač na način koji je koherentan i usklađen s obvezama zračnih prijevoznika iz uredbi (EZ) br. 767/2008 (EU) 2017/2226 i (EU) 2018/1240.

(17) Kako bi se osigurala čitljivost podataka iz PNR-a od strane PIU-ova i pravilno funkcioniranje njihovih PNR sustava, digitalne poruke koje šalje zračni prijevoznik, a koje sadržavaju jednu ili više evidencija podataka o putnicima („poruke iz PNR-a"), zračni bi prijevoznici trebali prenositi, a usmjerivač slati u standardiziranom formatu s pomoću standardiziranih podatkovnih polja ili kodova, kako u pogledu sadržaja tako i u pogledu strukture. Prije nego što usmjerivač započne s radom u vezi s drugim PNR podacima, ispitivanjima koja treba provesti agencija eu-LISA, trebalo bi se osigurati da usmjerivač ima sposobnost, brzinu i pouzdanost za pružanje takve standardizacije. U tu bi svrhu Komisija trebala poduzeti potrebne korake za reviziju postojećeg provedbenog zakonodavstva donesenog u skladu s člankom 16. Direktive (EU) 2016/681 kojim se utvrđuju zajednički protokoli i podržani formati podataka. Takva revizija trebala bi se provoditi uz blisko savjetovanje s predstavnicima država članica kako bi se iskoristilo njihovo stručno znanje i zajamčilo da se najbolje prakse koje su razvili pri provedbi Direktive (EU) 2016/681 na nacionalnoj razini uzmu u obzir na razini Unije za funkcioniranje usmjerivača. Kontaktna skupina za API-PNR trebala bi poduprijeti takvu reviziju.

(18) Kako bi se poboljšala učinkovitost slanja podataka o zračnom prometu i poduprlo praćenje API podataka koji se šalju PIU-ovima, usmjerivač bi trebao primati informacije o zračnom prometu u stvarnom vremenu koje prikupljaju druge organizacije, kao što je Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (Eurocontrol).

(19) Usmjerivač bi trebao služiti samo za olakšavanje prijenosa API podataka i drugih PNR podataka od zračnih prijevoznika PIU-ovima u skladu s ovom Uredbom i ne bi trebao biti repozitorij API podataka ili drugih PNR podataka. Stoga, te kako bi se rizik od neovlaštenog pristupa ili druge zlouporabe sveo na najmanju moguću mjeru i u skladu s načelom smanjenja količine podataka, ne bi smjelo doći do pohrane osim ako je to nužno za tehničke svrhe povezane sa slanjem, a API podatke ili druge PNR podatke trebalo bi odmah, trajno i na automatiziran način izbrisati iz usmjerivača od trenutka dovršetka slanja ili se, ako je to relevantno u skladu s ovom Uredbom, API podatke ili druge PNR podatke uopće ne bi smjelo slati.

(20) Kako bi se zračnim prijevoznicima omogućilo to da što prije iskoriste prednosti koje nudi upotreba usmjerivača koji je razvila agencija eu-LISA u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12 te kako bi stekli iskustvo u njegovoj upotrebi, zračnim prijevoznicima trebalo bi pružiti mogućnost, ali ne i nametnuti obvezu, da upotrebljavaju usmjerivač za prijenos informacija koje su dužni prenijeti u skladu s Direktivom 2004/82/EZ tijekom međurazdoblja. To prijelazno razdoblje trebalo bi početi u trenutku kad usmjerivač započne s radom i završiti kad se prestanu primjenjivati obveze iz te direktive. Kako bi se osiguralo da se svaka takva dobrovoljna upotreba usmjerivača odvija na odgovoran način, trebalo bi zahtijevati prethodnu pisanu suglasnost države članice koja će primati informacije, na zahtjev zračnog prijevoznika i nakon što je ta država članica, prema potrebi, provela provjere

([9]) Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe provođenja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011, (SL L 327, 9.12.2017., str. 20.).

([10]) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).

([11]) Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni podataka među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak (Uredba o VIS-u) (SL L 218, 13.8.2008., str. 60.).

([12]) Uredba (EU) 2018/1726 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) te izmjeni Uredbe (EZ) br. 1987/2006 i Odluke Vijeća 2007/533/PUP i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1077/2011 (SL L 295, 21.11.2018., str. 99.).

i dobila jamstva. Slično tome, kako bi se izbjegla situacija u kojoj zračni prijevoznici opetovano započinju i prestaju upotrebljavati usmjerivač, od zračnog prijevoznika trebalo bi zahtijevati da jednom kada dobrovoljno započne s tom upotrebom s time i nastavi, osim ako postoje objektivni razlozi za obustavu upotrebe usmjerivača za prijenos informacija predmetnoj državi članici, na primjer ako postane očito da se informacije ne prenose na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način. U interesu pravilne primjene mogućnosti dobrovoljne upotrebe usmjerivača, uzimajući u obzir prava i interese svih strana na koje to utječe, u ovoj bi Uredbi trebalo predvidjeti potrebna pravila o savjetovanju i pružanju informacija. Svaku takvu dobrovoljnu upotrebu usmjerivača pri primjeni Direktive 2004/82/EZ kako je predviđeno ovom Uredbom ne bi trebalo tumačiti tako da na bilo koji način utječe na obveze zračnih prijevoznika i država članica na temelju te direktive.

(21) Zahtjevi utvrđeni u ovoj Uredbi i odgovarajućim delegiranim i provedbenim aktima trebali bi dovesti do toga da zračni prijevoznici ujednačeno provode ovu Uredbu, čime bi se trošak međusobnog povezivanja njihovih sustava sveo na najmanju moguću mjeru. Kako bi se zračnim prijevoznicima olakšala usklađena provedba tih zahtjeva, posebno u pogledu strukture podataka, formata i protokola za slanje podataka, Komisija bi, na temelju svoje suradnje s PIU-ovima, drugim tijelima država članica, zračnim prijevoznicima i relevantnim agencijama Unije, trebala osigurati da praktični priručnik koji ona treba pripremiti sadržava sve potrebne smjernice i pojašnjenja.

(22) Kako bi se poboljšala kvaliteta API podataka, usmjerivač koji se treba uspostaviti na temelju ove Uredbe trebao bi provjeravati jesu li API podaci koje su mu zračni prijevoznici prenijeli u skladu s podržanim formatima podataka. Ako se provjerom utvrdi da podaci nisu u skladu s tim formatima podataka, usmjerivačem bi se odmah i na automatiziran način trebala poslati obavijest dotičnom zračnom prijevozniku.

(23) Putnici bi trebali imati mogućnost da sami dostave određene API podatke automatiziranim sredstvima tijekom postupka prijave za let putem interneta, na primjer putem sigurne aplikacije na pametnom telefonu putnika, računala ili mrežne kamere s mogućnošću očitavanja strojno čitljivih podataka iz putne isprave. Ako se putnici ne prijavljuju za let putem interneta, zračni prijevoznici trebali bi im pružiti mogućnost da potrebne strojno čitljive API podatke dostave tijekom prijave za let u zračnoj luci s pomoću samoposlužnog kioska ili uz pomoć osoblja zračnog prijevoznika na šalteru za prijavu za let. Ne dovodeći u pitanje slobodu zračnih prijevoznika da odrede cijene zračnog prijevoza i definiraju svoju komercijalnu politiku, važno je da obveze na temelju ove Uredbe ne dovode do nerazmjernih prepreka za putnike koji ne mogu upotrebljavati internetska sredstva za dostavljanje API podataka, poput dodatnih naknada za dostavljanje API podataka u zračnoj luci. Osim toga, ovom bi se Uredbom trebalo predvidjeti prijelazno razdoblje tijekom kojeg se putnicima daje mogućnost dostavljanja API podataka ručnim unošenjem u okviru postupka prijave za let putem interneta. U takvim bi slučajevima zračni prijevoznici trebali upotrebljavati tehnike provjere podataka.

(24) Važno je da sustavi automatiziranog prikupljanja podataka i drugi procesi uspostavljeni ovom Uredbom nemaju negativan učinak na zaposlenike u zrakoplovnoj industriji, kojima se trebaju pružiti mogućnosti usavršavanja i prekvalifikacije kojima bi se povećala učinkovitost i pouzdanost prikupljanja i prijenosa podataka te radni uvjeti u sektoru.

(25) Kako bi se osigurala zajednička obrada API podataka i podataka iz PNR-a u cilju djelotvorne borbe protiv terorizma i teških kaznenih djela u Uniji te istodobno na najmanju moguću mjeru svelo zadiranje u temeljna prava putnika zaštićena Poveljom, PIU-ovi bi trebali biti nadležna tijela u državama članicama kojima se povjerava primanje, a zatim i daljnja obrada i zaštita API podataka koji se prikupljaju i prenose u skladu s ovom Uredbom. Radi učinkovitosti i svođenja svih sigurnosnih rizika na najmanju moguću mjeru, usmjerivač, koji projektira, razvija, smješta na poslužitelju i tehnički održava agencija eu-LISA u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12, trebao bi relevantnim PIU-ovima slati API podatke koje su zračni prijevoznici prikupili i njemu prenijeli u skladu s ovom Uredbom. S obzirom na potrebnu razinu zaštite API podataka koji su osobni podaci, među ostalim kako bi se osigurala povjerljivost predmetnih informacija, usmjerivač bi API podatke trebao na automatiziran način slati relevantnim PIU-ovima. Ova Uredba ne bi trebala utjecati na mogućnost država članica da predvide jedinstvenu točku za unos podataka kojom se osigurava njihova povezanost i integracija s usmjerivačem.

(26) Kako bi se osiguralo ostvarivanje prava predviđenih Poveljom, kao i pristupačne i uključive mogućnosti putovanja, osobito za ranjive skupine i osobe s invaliditetom, a u skladu s pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ([13]),

([13]) Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu (SL L 204, 26.7.2006., str. 1.).

zračni bi prijevoznici uz potporu država članica trebali osigurati da je putnicima u svakom trenutku dostupna mogućnost da potrebne podatke dostave u zračnoj luci.

(27) Za letove između EU-a i trećih zemalja, PIU države članice na čije će državno područje let sletjeti ili s čijeg će državnog područja poletjeti trebao bi primiti API podatke od usmjerivača za sve letove za koje se prikupljaju podaci iz PNR-a u skladu s Direktivom (EU) 2016/681. Usmjerivač bi trebao identificirati let i odgovarajuće PIU-ove koristeći se informacijama sadržanima u kodu evidencije PNR-a, podatkovnom elementu koji je zajednički skupovima API podataka i podataka iz PNR-a, čime se PIU-ovima omogućuje zajednička obrada API podataka i podataka iz PNR-a.

(28) Kad je riječ o letovima unutar EU-a, u skladu sa sudskom praksom Suda, kako bi se izbjeglo nepotrebno zadiranje u relevantna temeljna prava putnika kako su zaštićena Poveljom te kako bi se osigurala usklađenost sa zahtjevima prava Unije o slobodnom kretanju osoba i ukidanju nadzora unutarnjih granica, trebalo bi predvidjeti selektivan pristup. S obzirom na to da je važno osigurati da se API podaci mogu obrađivati zajedno s podacima iz PNR-a, taj bi pristup trebalo uskladiti s pristupom iz Direktive (EU) 2016/681. Zbog toga bi API podatke na tim letovima trebalo slati iz usmjerivača relevantnim PIU-ovima samo ako su države članice odabrale predmetne letove primjenom članka 2. Direktive (EU) 2016/681 i u skladu sa selektivnim pristupom predviđenim u ovoj Uredbi. Samo u situacijama stvarne i postojeće ili predvidljive terorističke prijetnje, i na temelju odluke koja se temelji na procjeni prijetnje, koja je vremenski ograničena na ono što je nužno i koja je podložna djelotvornom preispitivanju, države članice trebale bi moći primjenjivati Direktivu (EU) 2016/681 na sve letove unutar EU-a koji dolaze na njihovo državno područje ili odlaze s njega. U ostalim situacijama trebalo bi predvidjeti selektivan pristup. Kako je podsjetio Sud, odabir podrazumijeva da su države članice usmjerene na izvršavanje predmetnih obveza samo, među ostalim, na određenim rutama, obrascima putovanja ili zračnim lukama, podložno redovitom preispitivanju tog odabira. Nadalje, odabir bi se trebao temeljiti na objektivnoj, propisno obrazloženoj i nediskriminirajućoj procjeni kojom se u obzir uzimaju samo kriteriji koji su relevantni za sprečavanje, otkrivanje, istragu i kazneni progon kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela koja su objektivno povezana, uključujući neizravnu povezanost, sa zračnim prijevozom putnika. Države članice trebale bi čuvati svu relevantnu dokumentaciju povezanu s procjenom kako bi se omogućio pravilan nadzor i redovito, a najmanje svakih 12 mjeseci, preispitivati svoju procjenu u skladu s člankom 13. stavkom 7. ove Uredbe.

(29) Kako bi se omogućila primjena selektivnog pristupa na temelju ove Uredbe u pogledu letova unutar EU-a, od država članica trebalo bi zahtijevati da sastave popise letova ili ruta koje su odabrale i unesu ih u usmjerivač kako bi agencija eu-LISA mogla osigurati da se samo API podaci za te letove ili rute šalju iz usmjerivača relevantnim PIU-ovima te da se API podaci o drugim letovima unutar EU-a odmah i trajno brišu.

(30) Kako bi se povećala kohezija među selektivnim pristupima različitih država članica, Komisija bi trebala olakšati redovitu razmjenu gledišta o utvrđivanju kriterija odabira, uključujući razmjenu najboljih praksi, kao i, na dobrovoljnoj osnovi, razmjenu informacija o odabranim letovima.

(31) Kako se ne bi ugrozila djelotvornost sustava koji se oslanja na prikupljanje i prijenos API podataka kako je uspostavljeno ovom Uredbom i podataka iz PNR-a u okviru sustava uspostavljenog Direktivom (EU) 2016/681, u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela, posebno stvaranjem rizika od zaobilaženja, s informacijama o letovima unutar EU-a koje su države članice odabrale trebalo bi postupati na povjerljiv način. Zbog toga se takvi podaci ne bi trebali dijeliti sa zračnim prijevoznicima te bi se od zračnih prijevoznika stoga trebalo zahtijevati da prikupljaju API podatke na svim letovima obuhvaćenima ovom Uredbom, uključujući sve letove unutar EU-a, te da ih zatim prenesu usmjerivaču, gdje bi se trebao provesti potreban odabir. Nadalje, prikupljanjem API podataka za sve letove unutar EU-a putnike se ne obavješćuje o tome za koje se odabrane letove unutar EU-a API podaci, a time i podaci iz PNR-a, šalju PIU-ovima u skladu s procjenom država članica. Tim pristupom osigurava se i da se sve promjene povezane s tim odabirom mogu provesti brzo i djelotvorno, bez nametanja nepotrebnih gospodarskih i operativnih opterećenja zračnim prijevoznicima.

(32) Ovom se Uredbom ne dopuštaju prikupljanje ni prijenos API podataka o letovima unutar EU-a za potrebe suzbijanja nezakonitog useljavanja, u skladu s pravom Unije i sudskom praksom Suda.

(33) Kako bi se osigurala usklađenost s temeljnim pravom na zaštitu osobnih podataka, ovom bi se Uredbom trebalo utvrditi voditelja obrade i izvršitelja obrade te utvrditi pravila o revizijama. U interesu djelotvornog praćenja, osiguravanja odgovarajuće zaštite osobnih podataka i svođenja sigurnosnih rizika na najmanju moguću mjeru, trebalo bi predvidjeti i pravila o evidentiranju, sigurnosti obrade i samopraćenju. Ako se odnose na obradu osobnih

podataka, te bi odredbe trebale biti u skladu s opće primjenjivim pravnim aktima Unije o zaštiti osobnih podataka, posebno s uredbama (EU) 2016/679 ([14]) i (EU) 2018/1725 ([15]) Europskog parlamenta i Vijeća.

(34) Ne dovodeći u pitanje konkretnija pravila utvrđena u ovoj Uredbi za obradu osobnih podataka, Uredba (EU) 2016/679 trebala bi se primjenjivati na obradu osobnih podataka koju provode zračni prijevoznici u skladu s ovom Uredbom. Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]) trebala bi se primjenjivati na obradu osobnih podataka u skladu s ovom Uredbom koju provode nacionalna nadležna tijela, kako su definirana u toj direktivi, u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili kaznenog progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija, uključujući zaštitu od prijetnji javnoj sigurnosti i njihovo sprečavanje. Uredba (EU) 2018/1725 trebala bi se primjenjivati na obradu osobnih podataka koju provodi agencija eu-LISA pri izvršavanju svojih odgovornosti na temelju ove Uredbe.

(35) Uzimajući u obzir pravo putnika da budu obaviješteni o obradi svojih osobnih podataka, države članice trebale bi osigurati da putnici u trenutku rezervacije i u trenutku prijave za let dobiju točne, lako dostupne i lako razumljive informacije o prikupljanju API podataka, prijenosu takvih podataka PIU-u te o pravima koja im pripadaju kao ispitanicima.

(36) Revizije zaštite osobnih podataka za koje su odgovorne države članice trebala bi provoditi neovisna nadzorna tijela iz članka 41. Direktive (EU) 2016/680 ili revizorsko tijelo kojem je nadzorno tijelo povjerilo tu zadaću.

(37) Svrha postupaka obrade u skladu s ovom Uredbom, odnosno slanje API podataka od zračnih prijevoznika putem usmjerivača PIU-ovima država članica, jest pomoći tim tijelima u izvršavanju njihovih obveza i zadaća u skladu s Direktivom (EU) 2016/681. Stoga bi države članice trebale imenovati tijela koja će biti voditelji obrade u pogledu obrade podataka u usmjerivaču, slanja podataka od usmjerivača PIU-u te naknadne obrade tih podataka u skladu s Direktivom (EU) 2016/681. Države članice o tim bi tijelima trebale obavijestiti Komisiju i agenciju eu-LISA. Za obradu osobnih podataka u usmjerivaču države članice trebale bi biti zajednički voditelji obrade u skladu s člankom 21. Direktive (EU) 2016/680. Zračni prijevoznici trebali bi, s druge strane, biti zasebni voditelji obrade u pogledu obrade API podataka koji su osobni podaci na temelju ove Uredbe. Na temelju toga i zračni prijevoznici i PIU-ovi trebali bi biti zasebni voditelji obrade s obzirom na postupke obrade za API podatke u skladu s ovom Uredbom. Budući da je agencija eu-LISA odgovorna za projektiranje, razvoj i smještaj usmjerivača na poslužitelju te tehničko upravljanje usmjerivačem, ona bi trebala biti izvršitelj obrade za obradu API podataka koji su osobni podaci putem usmjerivača, uključujući slanje podataka od usmjerivača PIU-ovima i pohranu tih podataka na usmjerivaču u mjeri u kojoj je takva pohrana potrebna u tehničke svrhe.

(38) Usmjerivač koji se treba uspostaviti i kojim se treba upravljati u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12 trebao bi smanjiti i pojednostavniti tehničke veze potrebne za prijenos API podataka u skladu s ovom Uredbom, ograničavajući ih na jednu vezu po zračnom prijevozniku i po PIU-u. Stoga bi se ovom Uredbom trebala predvidjeti obveza svakog PIU-a i zračnog prijevoznika da uspostavi takvu vezu s usmjerivačem i postigne potrebnu integraciju s njim kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje sustava za prijenos API podataka uspostavljenog ovom Uredbom. Agencija eu-LISA trebala bi pri projektiranju i razvoju usmjerivača omogućiti djelotvorno i učinkovito povezivanje i integraciju sustavâ i infrastrukture zračnih prijevoznika pružanjem svih relevantnih normi i tehničkih zahtjeva. Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje sustava uspostavljenog ovom Uredbom, trebalo bi predvidjeti detaljna pravila. Pri projektiranju i razvoju usmjerivača agencija eu-LISA trebala bi osigurati da su API podaci i drugi podaci iz PNR-a koje prenose zračni prijevoznici i koji se šalju PIU-ovima šifrirani tijekom prenošenja.

([14]) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

([15]) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

([16]) Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

(39) S obzirom na interese Unije koji su u pitanju, sve troškove koje agencija eu-LISA snosi za obavljanje svojih zadaća na temelju ove Uredbe u pogledu usmjerivača trebalo bi pokriti iz proračuna Unije, uključujući troškove projektiranja i razvoja usmjerivača, smještaja usmjerivača na poslužitelju i tehničkog upravljanja usmjerivačem, kao i upravljačke strukture u agenciji eu-LISA za potporu projektiranju, razvoju i smještaju usmjerivača na poslužitelju te tehničkom upravljanju usmjerivačem. Isto bi moglo vrijediti za troškove država članica u pogledu njihovih veza i integracije s usmjerivačem te njihova održavanja, kako se zahtijeva ovom Uredbom, u skladu s primjenjivim pravom Unije. Važno je da se državama članicama za pokrivanje tih troškova pruži odgovarajuća financijska potpora iz proračuna Unije. U tu bi svrhu financijske potrebe država članica trebalo podupirati iz općeg proračuna Unije, u skladu s pravilima o prihvatljivosti i stopama sufinanciranja utvrđenima u relevantnim pravnim aktima Unije. Godišnji doprinos Unije koji se dodjeljuje agenciji eu-LISA trebao bi pokriti potrebe povezane sa smještajem usmjerivača na poslužitelju i tehničkim upravljanjem usmjerivačem na temelju procjene koju provodi agencija eu-LISA. Proračun Unije trebao bi obuhvaćati i potporu, kao što je osposobljavanje, koju agencija eu-LISA pruža zračnim prijevoznicima i PIU-ovima da bi se omogućili djelotvoran prijenos i slanje API podataka putem usmjerivača. Troškove neovisnih nacionalnih nadzornih tijela povezane sa zadaćama koje su im povjerene na temelju ove Uredbe trebale bi snositi odgovarajuće države članice.

(40) U skladu s Uredbom (EU) 2018/1726 države članice mogu agenciji eu-LISA povjeriti zadaću olakšavanja povezanosti sa zračnim prijevoznicima kako bi pomogla državama članicama u provedbi Direktive (EU) 2016/681, posebno prikupljanjem i prijenosom podataka iz PNR-a putem usmjerivača. U tu svrhu te zbog isplativosti i učinkovitosti za države članice i zračne prijevoznike ovom bi se Uredbom od zračnih prijevoznika trebalo zahtijevati da upotrebljavaju usmjerivač za prijenos drugih podataka iz PNR-a obuhvaćenih Direktivom (EU) 2016/681 u baze podataka svojih PIU-ova, u okviru nacionalnih mjera kojima se provodi odredba te direktive o obvezi država članica da osiguraju da zračni prijevoznici podatke iz PNR-a prenose relevantnim PIU-ovima „metodom unošenja”.

(41) Kako bi se osiguralo da se predmetni podaci obrađuju na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način, pravila utvrđena ovom Uredbom u vezi s usmjerivačem i slanjem API podataka od usmjerivača PIU-ovima trebala bi se na odgovarajući način primjenjivati i na druge podatke iz PNR-a. Ta pravila uključuju i obveze iz ove Uredbe u pogledu prijenosa i slanja podataka povezanih s letovima unutar EU-a, u skladu sa sudskom praksom Suda, kao i u pogledu veza zračnih prijevoznika i PIU-a s usmjerivačem. Kad je riječ o pravilima o vremenu prijenosa, protokolima za slanje i formatima podataka u kojima se poruke iz PNR-a prenose usmjerivaču, primjenjuju se relevantne odredbe Direktive (EU) 2016/681.

(42) Primjereno je pojasniti da upotreba usmjerivača u vezi s drugim podacima iz PNR-a utječe samo na način na koji se ti podaci prenose i šalju u baze podataka PIU-ova predmetnih država članica. Obveze iz ove Uredbe u pogledu prikupljanja API podataka ne primjenjuju se na sve te druge podatke iz PNR-a. Takvo prikupljanje trebalo bi i dalje biti uređeno isključivo Direktivom (EU) 2016/681, samo u mjeri u kojoj su zračni prijevoznici već prikupili takve podatke tijekom svojeg redovitog poslovanja u smislu relevantnih odredaba te direktive. Nadalje, kao što je to slučaj s API podacima koje prikupljaju zračni prijevoznici i koji se prenose PIU-ovima u skladu s ovom Uredbom, ne bi se smjelo utjecati na pravila te direktive u pogledu pitanja koja nisu posebno obuhvaćena ovom Uredbom, a osobito pravila o naknadnoj obradi drugih podataka iz PNR-a koje su primili PIU-ovi. Stoga se ta pravila i dalje primjenjuju u pogledu takvih podataka.

(43) Ne može se isključiti da, zbog iznimnih okolnosti i unatoč svim razumnim mjerama poduzetima u skladu s ovom Uredbom, središnja infrastruktura ili jedna od tehničkih komponenti usmjerivača ili komunikacijska infrastruktura koja povezuje PIU-ove i zračne prijevoznike s usmjerivačem ne funkcioniraju pravilno, što dovodi do tehničke nemogućnosti za zračne prijevoznike da prenose ili za PIU-ove da primaju API podatke. S obzirom na nedostupnost usmjerivača i činjenicu da zračni prijevoznici općenito neće moći na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način alternativnim sredstvima prenijeti API podatke pogođene kvarom, obveza zračnih prijevoznika da takve API podatke prenose usmjerivaču trebala bi se prestati primjenjivati sve dok postoji tehnička nemogućnost. Međutim, kako bi se osigurala dostupnost API podataka potrebnih za sprečavanje, otkrivanje, istragu i kazneni progon kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela, zračni prijevoznici trebali bi nastaviti prikupljati i pohranjivati API podatke kako bi se oni mogli prenijeti čim se ukloni tehnička nemogućnost. Kako bi se trajanje i negativne posljedice svih tehničkih nemogućnosti svele na najmanju moguću mjeru, strana kojih se to tiče trebale bi se u takvom slučaju odmah međusobno obavijestiti i odmah poduzeti sve potrebne mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti. Tim se aranžmanom ne bi trebale dovoditi u pitanje obveze svih strana kojih se to tiče na temelju ove Uredbe da se osigura

pravilno funkcioniranje usmjerivača te njihovih sustava i infrastrukture, kao ni činjenica da zračni prijevoznici podliježu sankcijama ako ne ispune te obveze, uključujući slučajeve kada se žele osloniti na taj aranžman, a takvo oslanjanje nije opravdano. Kako bi se spriječila takva zloupotreba i olakšao nadzor te, prema potrebi, izricanje sankcija, zračni prijevoznici koji se oslanjaju na taj aranžman u slučaju kvara vlastitog sustava i infrastrukture trebali bi o tome izvijestiti nadležno nadzorno tijelo.

(44) Ako zračni prijevoznici održavaju izravne veze s PIU-ovima za prijenos API podataka, te veze mogu biti odgovarajuća sredstva kojima se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka za izravan prijenos API podataka PIU-ovima ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač. PIU-ovi bi trebali moći, u iznimnom slučaju tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, od zračnih prijevoznika zatražiti da upotrebljavaju takva odgovarajuća sredstva, što ne podrazumijeva obvezu zračnih prijevoznika da održavaju ili uvode takve izravne veze ili bilo koja druga odgovarajuća sredstva, kojima se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka za izravan prijenos API podataka PIU-ovima. Iznimnim prijenosom API podataka bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima, kao što su šifrirana e-pošta ili sigurni internetski portal, te isključujući upotrebu nestandardnih elektroničkih formata, trebala bi se osigurati potrebna razina sigurnosti, kvalitete i zaštite podataka. API podaci koje PIU-ovi prime takvim drugim odgovarajućim sredstvima trebali bi se dodatno obrađivati u skladu s pravilima i mjerama za zaštitu podataka utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/681. Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se potvrdi da je slanje API podataka putem usmjerivača PIU-u dovršeno, PIU bi trebao odmah izbrisati API podatke koje je prethodno primio bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima. To brisanje ne bi trebalo utjecati na posebne slučajeve u kojima su API podaci koje su PIU-ovi primili bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima u međuvremenu dodatno obrađeni u skladu s Direktivom (EU) 2016/681 u konkretne svrhe sprečavanja, otkrivanja, istrage ili kaznenog progona kaznenih djela terorizma ili teških kaznenih djela.

(45) Kako bi se osiguralo da zračni prijevoznici djelotvorno primjenjuju pravila ove Uredbe, trebalo bi predvidjeti imenovanje i ovlašćivanje nacionalnih tijela kao nacionalnih nadzornih tijela za API zaduženih za praćenje primjene tih pravila. Države članice mogu imenovati svoje PIU-ove kao nacionalna nadzorna tijela za API. Pravila ove Uredbe o takvom praćenju, među ostalim u pogledu izricanja sankcija ako je potrebno, ne bi smjela utjecati na zadaće i ovlasti nadzornih tijela uspostavljenih u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 i Direktivom (EU) 2016/680, među ostalim u pogledu obrade osobnih podataka na temelju ove Uredbe.

(46) Države članice trebale bi predvidjeti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije, koje uključuju financijske i nefinancijske sankcije, za one zračne prijevoznike koji ne ispunjavaju svoje obveze u okviru ove Uredbe, među ostalim u pogledu prikupljanja API podataka automatiziranim sredstvima i prijenosa podataka u skladu s propisanim vremenskim okvirima, formatima i protokolima. Države članice posebno bi trebale osigurati da opetovano neispunjavanje obveze prijenosa bilo kojih API podataka usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom od strane zračnih prijevoznika kao pravnih osoba podliježe proporcionalnim financijskim sankcijama u iznosu do 2 % globalnog prometa zračnog prijevoznika u prethodnoj financijskoj godini. Osim toga, države članice trebale bi moći primijeniti sankcije, uključujući financijske sankcije, na zračne prijevoznike za druge oblike neispunjavanja obveza na temelju ove Uredbe.

(47) Pri predviđanju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na zračne prijevoznike na temelju ove Uredbe, države članice mogle bi uzeti u obzir tehničku i operativnu izvedivost osiguravanja potpune točnosti podataka. Osim toga, kada se izriču sankcije, trebale bi se utvrditi njihova primjena i vrijednost. Nacionalna nadzorna tijela za API mogla bi uzeti u obzir djelovanja koja je zračni prijevoznik poduzeo kako bi ublažio problem, kao i njegovu razinu suradnje s nacionalnim tijelima.

(48) S obzirom na to da bi agencija eu-LISA trebala projektirati, razviti i smještati usmjerivač na poslužitelju te tehnički upravljati usmjerivačem, Uredbu (EU) 2018/1726 potrebno je izmijeniti dodavanjem te zadaće zadaćama agencije eu-LISA. Kako bi se izvješća i statistički podaci usmjerivača pohranili u središnji repozitorij podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS), uspostavljen Uredbom (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]), tu je uredbu potrebno izmijeniti. Kako bi se nacionalno nadzorno tijelo za API poduprlo u izvršenju ove Uredbe, potrebno je da izmjene Uredbe (EU) 2019/818 uključuju odredbe o statističkim podacima o tome jesu li API podaci točni i potpuni, na primjer navođenjem jesu li podaci prikupljeni automatiziranim sredstvima. Također je važno prikupiti pouzdane i korisne statističke podatke o provedbi ove Uredbe kako bi se poduprli njezini ciljevi i pružile informacije za evaluacije iz ove Uredbe. Agencija eu-LISA trebala bi Komisiji na zahtjev dostaviti statističke podatke o specifičnim aspektima koji se odnose na provedbu ove Uredbe, kao što su agregirani statistički podaci o slanju API podataka

([17]) Uredba (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području granica i viza i izmjeni uredaba (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 i (EU) 2019/816 (SL L 135, 22.5.2019., str. 85.).

PIU-ovima. Takvi statistički podaci ne bi smjeli sadržavati osobne podatke. Stoga bi CRRS trebao pružati statističke podatke koji se temelje na API podacima samo za provedbu i djelotvorno praćenje primjene ove Uredbe. Podaci koje u tu svrhu usmjerivač automatski šalje u CRRS ne bi smjeli omogućiti identifikaciju dotičnih putnika.

(49) Kako bi se povećala jasnoća i pravna sigurnost, doprinijelo osiguranju kvalitete podataka, osiguranju odgovorne upotrebe automatiziranih sredstava za prikupljanje strojno čitljivih API podataka na temelju ove Uredbe i osiguranju ručnog prikupljanja API podataka u iznimnim okolnostima i tijekom prijelaznog razdoblja, razjasnili tehnički zahtjevi koji su primjenjivi na zračne prijevoznike i potrebni radi osiguravanja da se API podaci koje su oni prikupili na temelju ove Uredbe prenose usmjerivaču na siguran, djelotvoran i brz način i kako to ne bi imalo učinak na putovanja putnika i zračne prijevoznike više nego što je to potrebno te kako bi se osiguralo da se netočni ili nepotpuni podaci ili podaci koji više nisu ažurni isprave, dopune ili ažuriraju, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) radi okončanja prijelaznog razdoblja za ručno prikupljanje API podataka; radi donošenja mjera koje se odnose na tehničke zahtjeve i operativna pravila kojih bi se zračni prijevoznici trebali pridržavati u pogledu upotrebe automatiziranih sredstava za prikupljanje strojno čitljivih API podataka u skladu s ovom Uredbom i za ručno prikupljanje API podataka u iznimnim okolnostima i tijekom prijelaznog razdoblja, uključujući u odnosu na zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka; radi utvrđivanja detaljnih pravila o zajedničkim protokolima i podržanim formatima podataka koji se trebaju upotrebljavati za šifrirane prijenose API podataka usmjerivaču, uključujući zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka; te radi utvrđivanja detaljnih pravila o ispravljanju, dopunjavanju i ažuriranju API podataka. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja s relevantnim dionicima, među ostalim sa zračnim prijevoznicima, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ([18]) Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata. Uzimajući u obzir najnovija dostignuća, ti tehnički zahtjevi i operativna pravila mogli bi se s vremenom promijeniti.

(50) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, i to u pogledu početka rada usmjerivača; tehničkih i postupovnih pravila za provjere podataka i obavijesti, tehničkih i postupovnih pravila za slanje API podataka od usmjerivača PIU-ovima na način kojim se osigurava da je slanje sigurno, djelotvorno i brzo te da nema učinak na putovanja putnika i zračne prijevoznike više nego što je to potrebno; i u pogledu veza i integracije PIU-ova s usmjerivačem; te radi utvrđivanja odgovornosti država članica kao zajedničkih voditelja obrade, na primjer u pogledu utvrđivanja sigurnosnih incidenata i upravljanja njima, uključujući povrede osobnih podataka, te odnosa između zajedničkih voditelja obrade i agencije eu-LISA kao izvršitelja obrade, uključujući pomoć agencije eu-LISA voditeljima obrade s odgovarajućim tehničkim i organizacijskim mjerama, u mjeri u kojoj je to moguće, za ispunjavanje obveza voditelja obrade da odgovori na zahtjeve za ostvarivanje prava ispitanika, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([19]).

(51) Svim zainteresiranim stranama, a posebno zračnim prijevoznicima i PIU-ovima, trebalo bi dati dovoljno vremena da provedu pripreme koje su potrebne kako bi mogle ispuniti svoje obveze na temelju ove Uredbe, uzimajući u obzir da se neke od tih priprema, kao što su one koje se odnose na obveze povezivanja i integracije s usmjerivačem, mogu dovršiti tek nakon završetka faza projektiranja i razvoja usmjerivača i početka njegova rada. Stoga bi se ova Uredba trebala primjenjivati tek od odgovarajućeg datuma nakon datuma početka rada usmjerivača, kako utvrdi Komisija u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12. Međutim, Komisija bi trebala moći donositi delegirane i provedbene akte na temelju ove Uredbe već od ranijeg datuma kako bi se osiguralo to da sustav uspostavljen ovom Uredbom bude operativan što je prije moguće.

(52) Faze projektiranja i razvoja usmjerivača uspostavljenog ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12 trebalo bi započeti i dovršiti što je prije moguće kako bi usmjerivač mogao početi s radom što je prije moguće, za što je potrebno i donošenje relevantnih delegiranih i provedbenih akata predviđenih ovom Uredbom. Radi neometanog i djelotvornog razvoja tih faza trebalo bi osnovati poseban odbor za upravljanje programom s funkcijom nadziranja

([18]) SL L 123, 12.5.2016., str. 1.
([19]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj? locale=hr).

agencije eu-LISA u ispunjavanju njezinih zadaća tijekom tih faza. Taj bi odbor trebao prestati postojati dvije godine nakon što usmjerivač započne s radom. Osim toga, trebalo bi osnovati posebno savjetodavno tijelo, savjetodavnu skupinu za API-PNR, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1726, s ciljem pružanja stručnih savjeta agenciji eu-LISA i odboru za upravljanje programom o fazama projektiranja i razvoja usmjerivača, kao i agenciji eu-LISA o smještaju usmjerivača na poslužitelju i upravljanju usmjerivačem. Odbor za upravljanje programom i savjetodavnu skupinu za API-PNR trebalo bi osnovati i njima upravljati u skladu s modelima postojećih odbora za upravljanje programom i savjetodavnih skupina.

(53) Pojašnjenje predviđeno u ovoj Uredbi u vezi s primjenom specifikacija koje se odnose na upotrebu automatiziranih sredstava pri primjeni Direktive 2004/82/EZ isto bi tako trebalo pružiti bez odgode. Stoga bi se odredbe o tim pitanjima trebale primjenjivati od datuma stupanja na snagu ove Uredbe. Osim toga, kako bi se što je prije moguće omogućila dobrovoljna upotreba usmjerivača, odredba o takvoj upotrebi, kao i određene druge odredbe potrebne kako bi se osiguralo da se takva upotreba odvija na odgovoran način, trebale bi se primjenjivati od najranijeg mogućeg trenutka, odnosno od trenutka početka rada usmjerivača.

(54) Trebala bi postojati jedinstvena upravljačka struktura za potrebe ove Uredbe i Uredbe (EU) 2025/12. S ciljem omogućavanja i poticanja komunikacije između predstavnika zračnih prijevoznika i predstavnika tijela država članica nadležnih na temelju ove Uredbe i Uredbe (EU) 2025/12 kako bi se API podaci slali iz usmjerivača, trebalo bi uspostaviti dva namjenska tijela najkasnije dvije godine nakon početka rada usmjerivača. O tehničkim pitanjima povezanima s upotrebom i funkcioniranjem usmjerivača trebalo bi raspravljati u kontaktnoj skupini za API-PNR u kojoj bi trebali biti prisutni i predstavnici agencije eu-LISA. O pitanjima politike, kao što su ona koja se odnose na sankcije, trebalo bi raspravljati u stručnoj skupini za API.

(55) Ova Uredba trebala bi podlijegati redovitim evaluacijama kako bi se osiguralo praćenje njezine djelotvorne primjene. Osobito, prikupljanje API podataka ne bi smjelo štetiti iskustvu putovanja zakonitih putnika. Stoga bi Komisija u svoja redovita izvješća o evaluaciji primjene ove Uredbe trebala uključiti procjenu učinka ove Uredbe na iskustvo putovanja zakonitih putnika. Evaluacija bi trebala uključivati i procjenu kvalitete podataka koje šalje usmjerivač te učinkovitosti usmjerivača u pogledu PIU-ova.

(56) S obzirom na to da ova Uredba podrazumijeva dodatne troškove prilagodbe i administrativne troškove za zračne prijevoznike, ukupno regulatorno opterećenje za zrakoplovni sektor trebalo bi pomno preispitivati. U tom kontekstu bi se u izvješću o evaluaciji funkcioniranja ove Uredbe trebalo procijeniti u kojoj su mjeri ciljevi ove Uredbe ostvareni i u kojoj je mjeri ona imala učinak na konkurentnost sektora.

(57) Ciljeve ove Uredbe, odnosno doprinos sprečavanju, otkrivanju, istrazi i kaznenom progonu kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela, s obzirom na transnacionalnu dimenziju predmetnih kaznenih djela i potrebu za prekograničnom suradnjom radi njihova djelotvornog rješavanja, ne mogu dostatno ostvariti države članice pojedinačno, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. Unija stoga može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(58) Ovom Uredbom ne dovode se u pitanje nadležnosti država članica u pogledu nacionalnog prava povezanog s nacionalnom sigurnošću, pod uvjetom da je takvo pravo u skladu s pravom Unije.

(59) Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da u skladu sa svojim nacionalnim pravom prikupljaju podatke o putnicima od pružatelja usluga prijevoza koji nisu navedeni u ovoj Uredbi, pod uvjetom da je takvo nacionalno pravo u skladu s pravom Unije.

(60) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(61) U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, Irska je obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Uredbe.

(62) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje 8. veljače 2023. ([20]),

([20]) SL C 84, 7.3.2023., str. 2.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE 1.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

U svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela, ovom se Uredbom utvrđuju pravila o:

(a) prikupljanju unaprijed dostavljenih informacija o putnicima (API) koje provode zračni prijevoznici o letovima između EU-a i trećih zemalja i letovima unutar EU-a;

(b) prijenosu API podataka i drugih podataka iz PNR-a usmjerivaču koji provode zračni prijevoznici;

(c) slanju API podataka i drugih podataka iz PNR-a o letovima između EU-a i trećih zemalja te odabranim letovima unutar EU-a od usmjerivača odjelima za informacije o putnicima (PIU-ovi).

Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje Uredba (EU) 2016/679, Uredba (EU) 2018/1725 i Direktiva (EU) 2016/680.

Članak 2.

Područje primjene

Ova se Uredba primjenjuje na zračne prijevoznike koji obavljaju:

(a) letove između EU-a i trećih zemalja;

(b) letove unutar EU-a koji će poletjeti s državnog područja, sletjeti na državno područje ili se zaustaviti na državnom području barem jedne države članice koja je Komisiju obavijestila o svojoj odluci da će primjenjivati Direktivu (EU) 2016/681 na letove unutar EU-a u skladu s člankom 2. stavkom 1. te direktive.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „zračni prijevoznik” znači zračni prijevoznik kako je definiran u članku 3. točki 1. Direktive (EU) 2016/681;

2. „let između EU-a i trećih zemalja” znači let između EU-a i trećih zemalja kako je definiran u članku 3. točki 2. Direktive (EU) 2016/681;

3. „let unutar EU-a” znači let unutar EU-a kako je definiran u članku 3. točki 3. Direktive (EU) 2016/681;

4. „redoviti let” znači redoviti let kako je definiran u članku 3. točki 5. Uredbe (EU) 2025/12;

5. „izvanredni let” znači izvanredni let kako je definiran u članku 3. točki 6. Uredbe (EU) 2025/12;

6. „putnik” znači putnik kako je definiran u članku 3. točki 4. Uredbe (EU) 2016/681;

7. „posada” znači svaka osoba u zrakoplovu tijekom leta, osim putnika, koja radi na zrakoplovu ili njime upravlja, uključujući letačku posadu i kabinsko osoblje;

8. „unaprijed dostavljene informacije o putnicima” ili „API podaci” znači podaci i informacije o letu iz članka 4. stavka 2. odnosno 3.;

9. „drugi podaci iz evidencije podataka o putnicima” ili „drugi podaci iz PNR-a” znači evidencija podataka o putnicima kako je definirana u članku 3. točki 5. Direktive (EU) 2016/681 i kako je navedena u Prilogu I. toj direktivi, uz iznimku točke 18. tog priloga;

10. „odjel za informacije o putnicima” ili „PIU” znači odjel za informacije o putnicima, kako je naveden u obavijestima država članica Komisiji i izmjenama koje je Komisija objavila u skladu s člankom 4. stavkom 5. Direktive (EU) 2016/681;

11. „kaznena djela terorizma” znači kaznena djela terorizma iz članaka od 3. do 12. Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća ([21]);

12. „teško kazneno djelo” znači teško kazneno djelo kako je definirano u članku 3. točki 9. Direktive (EU) 2016/681;

13. „usmjerivač” znači usmjerivač iz članka 9. ove Uredbe i članka 11. Uredbe (EU) 2025/12;

14. „osobni podaci” znači osobni podaci kako su definirani u članku 3. točki 1. Direktive (EU) 2016/680 i članku 4. točki 1. Uredbe (EU) 2016/679;

15. „podaci o zračnom prometu u stvarnom vremenu” znači informacije o dolaznom i odlaznom zračnom prometu zračne luke obuhvaćene ovom Uredbom.

POGLAVLJE 2.

PRIKUPLJANJE, PRIJENOS, POHRANA I BRISANJE API PODATAKA

Članak 4.

Prikupljanje API podataka koje provode zračni prijevoznici

1. Zračni prijevoznici prikupljaju API podatke svakog putnika i člana posade na letovima iz članka 2., koji se trebaju prenijeti usmjerivaču u skladu s člankom 5. Ako se radi o zajedničkim letovima (code-sharing) zračnih prijevoznika, zračni prijevoznik koji obavlja let obvezan je za prenijeti API podatke.

2. API podaci sastoje se samo od sljedećih podataka koji se odnose na svakog putnika i člana posade na letu:

(a) prezime (obiteljsko ime), ime ili imena (osobna imena);

(b) datum rođenja, spol i državljanstvo;

(c) vrsta i broj putne isprave i troslovna oznaka zemlje koja je izdala putnu ispravu;

(d) datum isteka valjanosti putne isprave;

(e) broj za identifikaciju u evidenciji podataka o putnicima kojim se zračni prijevoznik koristi za lociranje putnika u svojem informacijskom sustavu (kôd evidencije PNR-a);

(f) informacije o sjedalu odnosno broj sjedala u zrakoplovu dodijeljen putniku, ako su takve informacije dostupne;

(g) broj naljepnice ili brojevi naljepnica za prtljagu te broj i masa predanih torbi, ako su takve informacije dostupne;

(h) oznaka koja označava metodu upotrijebljenu za prikupljanje i potvrđivanje podataka iz točaka od (a) do (d).

3. API podaci sastoje se također samo od sljedećih informacija o letu koje se odnose na let svakog putnika i člana posade:

([21]) Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

(a) identifikacijski broj leta ili, ako se radi o zajedničkim letovima (code-sharing) zračnih prijevoznika, identifikacijski brojevi letova ili, ako takav broj ne postoji, druga jasna i odgovarajuća sredstva za identifikaciju leta;

(b) ako je primjenjivo, granični prijelaz na kojem se ulazi na državno područje države članice;

(c) oznaka zračne luke dolaska ili, ako se planira sletjeti u jednu ili više zračnih luka na državnom području jedne ili više država članica na koje se primjenjuje ova Uredba, oznake zračnih luka pristajanja na državnom području predmetnih država članica;

(d) oznaka zračne luke polaska leta;

(e) oznaka zračne luke prvog mjesta ukrcaja, ako je dostupna;

(f) lokalni datum i lokalno vrijeme polaska;

(g) lokalni datum i lokalno vrijeme dolaska;

(h) podaci za kontakt zračnog prijevoznika;

(i) format koji se upotrebljava za prijenos API podataka.

4. Zračni prijevoznici prikupljaju API podatke na način kojim se osigurava da su API podaci koje prenose u skladu s člankom 5. točni, potpuni i ažurirani. Ispunjavanje te obveze ne zahtijeva od zračnih prijevoznika da provjere putnu ispravu u trenutku ukrcaja u zrakoplov, ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo koje je u skladu s pravom Unije.

5. Ovom se Uredbom putnicima ne nameće obveza nošenja putne isprave tijekom putovanja, ne dovodeći u pitanje druge pravne akte Unije ili nacionalno pravo, koji su u skladu s pravom Unije.

6. Država članica može zračnim prijevoznicima nametnuti obvezu da putnicima omoguće dobrovoljno učitavanje podataka iz članka 4. stavka 2. točaka od (a) do (d) Uredbe (EU) 2025/12 automatiziranim sredstvima i da takve podatke pohranjuju kod zračnog prijevoznika s ciljem prijenosa podataka za potrebe budućih letova u skladu s člankom 5. ove Uredbe i na način koji je u skladu sa zahtjevima utvrđenima u stavcima 4., 7. i 8. ovog članka. Država članica koja nameće takvu obvezu utvrđuje pravila i zaštitne mjere za zaštitu podataka u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, uključujući pravila o razdoblju pohrane. Međutim, podaci se brišu ako putnik više ne pristaje na pohranu podataka ili najkasnije na datum isteka valjanosti putne isprave.

7. Zračni prijevoznici prikupljaju API podatke iz stavka 2. točaka od (a) do (d) automatiziranim sredstvima za prikupljanje strojno čitljivih podataka na putnoj ispravi dotičnog putnika. To čine u skladu s detaljnim tehničkim zahtjevima i operativnim pravilima iz stavka 12., kada takva pravila budu donesena i primjenjiva.

Ako zračni prijevoznici primjenjuju postupak prijave za let putem interneta, putnicima omogućuju da tijekom tog postupka prijave za let putem interneta automatiziranim sredstvima dostave API podatke iz stavka 2. točaka od (a) do (d). Putnicima koji se nisu prijavili za let putem interneta zračni prijevoznici omogućuju da te API podatke dostave automatiziranim sredstvima tijekom prijave za let u zračnoj luci s pomoću samoposlužnog kioska ili uz pomoć osoblja zračnog prijevoznika na šalteru.

Ako upotreba automatiziranih sredstava nije tehnički moguća, zračni prijevoznici API podatke iz stavka 2. točaka od (a) do (d) iznimno prikupljaju ručno, kao dio prijave za let putem interneta ili kao dio prijave za let u zračnoj luci, na način kojim se osigurava usklađenost sa stavkom 4.

8. Sva automatizirana sredstva koja zračni prijevoznici upotrebljavaju za prikupljanje API podataka u skladu s ovom Uredbom moraju biti pouzdana, sigurna i ažurirana. Zračni prijevoznici osiguravaju da su API podaci šifrirani tijekom prijenosa takvih podataka od putnika do zračnih prijevoznika.

9. Tijekom prijelaznog razdoblja, uz automatizirana sredstva iz stavka 7., zračni prijevoznici putnicima omogućuju ručno dostavljanje API podataka u okviru prijave za let putem interneta. U takvim slučajevima zračni prijevoznici upotrebljavaju tehnike provjere podataka kako bi osigurali usklađenost sa stavkom 4.

10. Prijelazno razdoblje iz stavka 9. ne utječe na pravo zračnih prijevoznika da u zračnoj luci prije ukrcaja u zrakoplov provjere API podatke prikupljene u okviru prijave za let putem interneta kako bi osigurali usklađenost sa stavkom 4., u skladu s primjenjivim pravom Unije.

11. Komisija je, počevši od datuma koji je četiri godine nakon početka rada usmjerivača u vezi s API podacima iz članka 34. i na temelju evaluacije dostupnosti i pristupačnosti automatiziranih sredstava za prikupljanje API podataka, ovlaštena donijeti delegirani akt u skladu s člankom 43. kako bi se okončalo prijelazno razdoblje iz stavka 9. ovog članka.

12. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem detaljnih tehničkih zahtjeva i operativnih pravila za prikupljanje API podataka iz stavka 2. točaka od (a) do (d) ovog članka, upotrebom automatiziranih sredstava u skladu sa stavcima 7. i 8. ovog članka, i za ručno prikupljanje API podataka u iznimnim okolnostima u skladu sa stavkom 7. ovog članka i tijekom prijelaznog razdoblja iz stavka 9. ovog članka. Ti tehnički zahtjevi i operativna pravila uključuju zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka i za upotrebu najpouzdanijih automatiziranih sredstava dostupnih za prikupljanje strojno čitljivih podataka iz putne isprave

Članak 5.

Obveze zračnih prijevoznika u pogledu prijenosa API podataka i drugih podataka iz PNR-a

1. Zračni prijevoznici prenose šifrirane API podatke usmjerivaču elektroničkim sredstvima za potrebe njihova slanja PIU-ovima u skladu s člankom 12. Zračni prijevoznici prenose API podatke u skladu s detaljnim pravilima iz stavka 4. ovog članka kada takva pravila budu donesena i primjenjiva.

2. Pri donošenju mjera u skladu s člankom 8. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/681 države članice zahtijevaju od zračnih prijevoznika da sve druge podatke iz PNR-a koje prikupe tijekom svojeg redovitog poslovanja prenose isključivo usmjerivaču, u skladu sa zajedničkim protokolima i formatima podataka utvrđenima u skladu s člankom 16. te direktive.

3. Zračni prijevoznici prenose API podatke:

(a) za putnike:

i. po putniku u trenutku prijave za let, ali najranije 48 sati prije planiranog vremena polaska zrakoplova, i

ii. za sve ukrcane putnike odmah nakon zatvaranja leta, to jest nakon što su se putnici ukrcali u zrakoplov u okviru priprema za polazak i putnici se više ne mogu ukrcati u zrakoplov niti ga napustiti.

(b) za sve članove posade odmah nakon zatvaranja leta, to jest nakon što je posada u zrakoplovu u okviru priprema za polazak i više ne mogu napustiti zrakoplov.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem potrebnih detaljnih pravila o zajedničkim protokolima i podržanim formatima podataka koji se trebaju upotrebljavati za šifrirane prijenose API podataka usmjerivaču iz stavka 1. ovog članka, uključujući prijenos API podataka u trenutku prijave za let i zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka. Takvim detaljnim pravilima osigurava se da zračni prijevoznici prenose API podatke koristeći istu strukturu i sadržaj.

Članak 6.

Razdoblje pohrane i brisanje API podataka

Zračni prijevoznici tijekom razdoblja od 48 sati od trenutka kada usmjerivač primi API podatke koji su mu preneseni u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom ii. i točkom (b) pohranjuju API podatke o svim putnicima i posadi koje su prikupili u skladu s člankom 4. Po isteku tog razdoblja odmah i trajno brišu takve API podatke, ne dovodeći u pitanje mogućnost da zračni prijevoznici zadrže i upotrebljavaju podatke ako je to potrebno za njihovo redovito poslovanje u skladu s primjenjivim pravom i člankom 16. stavcima 1. i 3.

Članak 7.

Ispravljanje, dopunjavanje i ažuriranje API podataka

1. Ako zračni prijevoznik sazna da su podaci koje pohranjuje u skladu s ovom Uredbom nezakonito obrađeni ili da nisu API podaci, odmah i trajno briše te podatke. Ako su ti podaci preneseni usmjerivaču, zračni prijevoznik odmah obavješćuje Agenciju Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (agencija eu-LISA). Po primitku takve obavijesti agencija eu-LISA odmah obavješćuje PIU koji je primio predmetne podatke poslane putem usmjerivača.

2. Ako zračni prijevoznik sazna da su podaci koje pohranjuje u skladu s ovom Uredbom netočni ili nepotpuni ili da više nisu ažurni, odmah ispravlja, dopunjuje ili ažurira te podatke. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost da zračni prijevoznici zadrže i upotrebljavaju podatke ako je to potrebno za njihovo redovito poslovanje u skladu s primjenjivim pravom.

3. Ako zračni prijevoznik nakon prijenosa API podataka u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom i., ali prije prijenosa u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom ii., sazna da su podaci koje je prenio netočni, zračni prijevoznik odmah prenosi ispravljene API podatke usmjerivaču.

4. Ako zračni prijevoznik nakon prijenosa API podataka u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (a) podtočkom ii. ili točkom (b) sazna da su podaci koje je prenio netočni ili nepotpuni ili da više nisu ažurni, zračni prijevoznik odmah prenosi ispravljene, dopunjene ili ažurirane API podatke usmjerivaču.

5. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 43. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem potrebnih detaljnih pravila o ispravljanju, dopunjavanju i ažuriranju API podataka u smislu ovog članka.

Članak 8.

Temeljna prava

1. Prikupljanje i obrada osobnih podataka u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/12 koje provode zračni prijevoznici i nadležna tijela ne smije dovesti do diskriminacije osoba na temelju osnova navedenih u članku 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).

2. Ovom se Uredbom u potpunosti poštuju ljudsko dostojanstvo te temeljna prava i načela priznata Poveljom, uključujući pravo na poštovanje privatnog života, na azil, na zaštitu osobnih podataka, na slobodu kretanja i na djelotvoran pravni lijek.

3. Posebna pozornost posvećuje se djeci, starijim osobama, osobama s invaliditetom i ranjivim osobama. Pri provedbi ove Uredbe primarni cilj mora biti zaštita interesa djeteta.

POGLAVLJE 3.

ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA USMJERIVAČ

Članak 9.

Usmjerivač

1. Agencija eu-LISA projektira, razvija i smješta usmjerivač na poslužitelju te tehnički upravlja usmjerivačem, u skladu s člancima 25. i 26., kako bi se zračnim prijevoznicima olakšao prijenos šifriranih API podataka i drugih podataka iz PNR-a PIU-ovima u skladu s ovom Uredbom.

2. Usmjerivač se sastoji od sljedećeg:

(a) središnje infrastrukture, uključujući skup tehničkih komponenata koje omogućuju primanje i slanje šifriranih API podataka i drugih podataka iz PNR-a;

(b) sigurnog komunikacijskog kanala između središnje infrastrukture i PIU-ova, kao i sigurnog komunikacijskog kanala između središnje infrastrukture i zračnih prijevoznika, za prijenos i slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a i razmjenu svih povezanih obavijesti te za umetanje odabranih letova kako je navedeno u članku 12. stavku 4. od strane država članica u usmjerivač i sva povezana ažuriranja;

(c) sigurnog kanala za primanje podataka o zračnom prometu u stvarnom vremenu.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 10. ove Uredbe, usmjerivač, ako je to primjereno i u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, dijeli i ponovno upotrebljava tehničke komponente, uključujući hardverske i softverske komponente, mrežne usluge iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/2226, portala za prijevoznike iz članka 6. stavka 2. točke (k) Uredbe (EU) 2018/1240 i portala za prijevoznike iz članka 45.c Uredbe (EZ) br. 767/2008.

Agencija eu-LISA projektira usmjerivač, u mjeri u kojoj je to tehnički i operativno moguće, na način koji je koherentan i usklađen s obvezama zračnih prijevoznika iz uredbi (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, i (EU) 2018/1240.

4. Usmjerivač automatski izdvaja i stavlja na raspolaganje podatke, u skladu s člankom 39. ove Uredbe, središnjem repozitoriju podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS) uspostavljenom člankom 39. Uredbe (EU) 2019/818.

5. Agencija eu-LISA projektira i razvija usmjerivač na način da su za svaki prijenos API podataka i drugih podataka iz PNR-a od zračnih prijevoznika usmjerivaču u skladu s člankom 5. te za svako slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a od usmjerivača PIU-ovima u skladu s člankom 12. i CRRS u skladu s člankom 39. stavkom 2. API podaci i drugi podaci iz PNR-a tijekom prenošenja prolazno šifrirani.

Članak 10.

Isključiva upotreba usmjerivača

Za potrebe ove Uredbe usmjerivač se upotrebljava samo:

(a) od strane zračnih prijevoznika za prijenos šifriranih API podataka i drugih podataka iz PNR-a u skladu s ovom Uredbom;

(b) od strane PIU-ova za primanje šifriranih API podataka i drugih podataka iz PNR-a u skladu s ovom Uredbom;

(c) na temelju međunarodnih sporazuma kojima se omogućuje prijenos podataka iz PNR-a putem usmjerivača, koje je Unija sklopila s trećim zemljama koje su sklopile sporazum kojim se predviđa njihovo pridruživanje provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine.

Ovim se člankom ne dovodi u pitanje članak 12. Uredbe (EU) 2025/12.

Članak 11.

Provjere formata podataka i prijenosa

1. Usmjerivač na automatiziran način i na temelju podataka o zračnom prometu u stvarnom vremenu provjerava je li zračni prijevoznik prenio API podatke u skladu s člankom 5. stavkom 1. ili druge podatke iz PNR-a u skladu s člankom 5. stavkom 2.

2. Usmjerivač odmah i na automatiziran način provjerava jesu li API podaci koji su mu preneseni u skladu s člankom 5. stavkom 1. usklađeni s detaljnim pravilima o podržanim formatima podataka iz članka 5. stavka 4.

3. Usmjerivač odmah i na automatiziran način provjerava jesu li drugi podaci iz PNR-a koji su mu preneseni u skladu s člankom 5. stavkom 2. usklađeni s pravilima o podržanim formatima podataka iz članka 16. Direktive (EU) 2016/681.

4. Ako se provjerom iz stavka 1. utvrdi da zračni prijevoznik nije prenio podatke ili ako se provjerom iz stavka 2. ili 3. utvrdi da podaci nisu u skladu s detaljnim pravilima o podržanim formatima podataka, usmjerivač odmah i na automatiziran način obavješćuje dotičnog zračnog prijevoznika i PIU-ove država članica kojima su podaci trebali biti poslani u skladu s člankom 12. stavkom 1. U takvim slučajevima zračni prijevoznik odmah prenosi API podatke i druge podatke iz PNR-a u skladu s člankom 5.

5. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna tehnička i postupovna pravila koja su potrebna za provjere i obavijesti iz stavaka od 1. do 4. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Članak 12.

Slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a od usmjerivača PIU-ovima

1. Nakon provjera formata podataka i prijenosa iz članka 11. usmjerivač šalje šifrirane API podatke i sve druge podatke iz PNR-a koje mu zračni prijevoznici prenesu u skladu s člankom 5. stavcima 1. i 2. i, ako je primjenjivo, člankom 7. stavcima 3. i 4. PIU-ovima države članice na čije će državno područje let sletjeti ili s čijeg će državnog područja poletjeti ili, u slučaju letova unutar EU-a, i jednima i drugima. Te podatke šalje odmah i na automatiziran način, bez promjene njihova sadržaja na bilo koji način. Ako let ima jedno ili više zaustavljanja na državnom području država članica iz kojih nije poletio, usmjerivač šalje API podatke i sve druge podatke iz PNR-a PIU-ovima svih predmetnih država članica.

Za potrebe takvog slanja agencija eu-LISA uspostavlja i ažurira korelacijsku tablicu između različitih zračnih luka polaska i odlaska i zemalja kojima one pripadaju.

Međutim, za letove unutar EU-a, usmjerivač šalje samo API podatke i druge podatke iz PNR-a o letovima uvrštenima na popis iz stavka 4. relevantnim PIU-ovima.

2. Usmjerivač šalje API podatke i druge podatke iz PNR-a u skladu s detaljnim pravilima iz stavka 6. kada takva pravila budu donesena i primjenjiva.

3. Države članice osiguravaju da njihovi PIU-ovi po primitku API podataka i drugih podataka iz PNR-a u skladu sa stavkom 1. odmah i na automatiziran način usmjerivaču potvrde primitak takvih podataka.

4. Svaka. Države članice mogu se koristiti oznakom zračne luke polaska i zračne luke dolaska za navođenje odabranih letova ili ruta. Te države članice, u skladu s člankom 2. te direktive i člankom 13. ove Uredbe, redovito preispituju i prema potrebi ažuriraju te popise. Država članica može odabrati sve letove ili rute unutar EU-a ako je to propisno opravdano, u skladu s Direktivom (EU) 2016/681 i člankom 13. ove Uredbe.

Države članice do relevantnog datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka automatiziranim sredstvima unose odabrane letove ili rute u usmjerivač sigurnim komunikacijskim kanalom iz članka 9. stavka 2. točke (b) i nakon toga usmjerivaču dostavljaju sva njihova ažuriranja.

5. S informacijama koje su države članice unijele u usmjerivač postupa se povjerljivo, a pristup osoblja agencije eu-LISA tim informacijama ograničen je na ono što je nužno za rješavanje tehničkih problema. Agencija eu-LISA osigurava da usmjerivač, nakon što od države članice primi te informacije ili njihova ažuriranja, odmah šalje API podatke i druge podatke iz PNR-a PIU-u te države članice u vezi s odabranim letovima ili rutama, u skladu sa stavkom 1.

6. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna tehnička i postupovna pravila koja su potrebna za slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a od usmjerivača iz stavka 1. ovog članka te za umetanje informacija u usmjerivač iz stavka 4. ovog članka, među ostalim o zahtjevima u pogledu sigurnosti podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Članak 13.

Odabir letova unutar EU-a

1. Države članice koje u skladu s člankom 2. Direktive (EU) 2016/681 odluče primjenjivati tu direktivu, a posljedično i ovu Uredbu, na letove unutar EU-a, odabiru takve letove unutar EU-a u skladu s ovim člankom.

2. Države članice mogu primjenjivati Direktivu (EU) 2016/681, a posljedično i ovu Uredbu, na sve letove unutar EU-a koji dolaze na njihovo državno područje ili odlaze s njega samo u situacijama stvarne i postojeće ili predvidljive terorističke prijetnje, na temelju odluke koja se temelji na procjeni prijetnje, koja je vremenski ograničena na ono što je nužno i koja je podložna djelotvornom preispitivanju od strane suda ili neovisnog upravnog tijela čija je odluka obvezujuća.

3. Ako ne postoji stvarna i postojeća ili predvidljiva teroristička prijetnja, države članice koje primjenjuju Direktivu (EU) 2016/681, a posljedično i ovu Uredbu, na letove unutar EU-a, odabiru takve letove unutar EU-a u skladu s rezultatima procjene provedene na temelju zahtjeva utvrđenih u stavcima od 4. do 7. ovog članka.

4. Procjena iz stavka 3.:

(a) provodi se na objektivan, propisno obrazložen i nediskriminirajući način u skladu s člankom 2. Direktive (EU) 2016/681;

(b) u obzir uzima samo kriterije koji su relevantni za sprečavanje, otkrivanje, istragu i kazneni progon kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela koja su objektivno povezana, uključujući neizravnu povezanost, sa zračnim prijevozom putnika, i koji se ne temelje isključivo na osnovama navedenima u članku 21. Povelje za bilo kojeg putnika ili skupinu putnika;

(c) koristi se samo informacijama koje mogu poslužiti kao temelj za objektivnu, propisno obrazloženu i nediskriminirajuću procjenu.

5. Na temelju procjene iz stavka 3. države članice odabiru samo letove unutar EU-a koji se odnose, među ostalim, na određene rute, obrasce putovanja ili zračne luke za koje postoje naznake kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela i kojima se opravdava obrada API podataka i drugih podataka iz PNR-a. Odabir letova unutar EU-a ograničen je na ono što je nužno za postizanje ciljeva Direktive (EU) 2016/681 i ove Uredbe.

6. Države članice čuvaju svu dokumentaciju o procjeni iz stavka 3., uključujući prema potrebi svako njezino preispitivanje, te je u skladu s Direktivom (EU) 2016/680 na zahtjev stavljaju na raspolaganje svojim neovisnim nadzornim tijelima i nacionalnim nadzornim tijelima.

7. Države članice u skladu s člankom 2. Direktive (EU) 2016/681 redovito, a najmanje svakih 12 mjeseci, preispituju svoju procjenu iz stavka 3. kako bi se uzele u obzir promjene okolnosti koje su opravdale odabir letova unutar EU-a i kako bi se osiguralo da odabir letova unutar EU-a i dalje bude ograničen na ono što je nužno.

8. Komisija olakšava redovitu razmjenu gledišta o kriterijima odabira za procjenu iz stavka 3., uključujući razmjenu najboljih praksi, kao i, na dobrovoljnoj osnovi, razmjenu informacija o odabranim letovima.

Članak 14.

Brisanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a iz usmjerivača

API podaci i drugi podaci iz PNR-a koji se prenose usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom pohranjuju se na usmjerivaču samo u mjeri u kojoj je to potrebno za dovršetak slanja relevantnim PIU-ovima u skladu s ovom Uredbom te se odmah, trajno i na automatiziran način brišu iz usmjerivača u objema sljedećim situacijama:

(a) ako se u skladu s člankom 12. stavkom 3. potvrdi da je dovršeno slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a relevantnim PIU-ovima;

(b) ako se API podaci ili drugi podaci iz PNR-a odnose na letove unutar EU-a koji nisu uključeni u popise iz članka 12. stavka 4.

Usmjerivač automatski obavješćuje agenciju eu-LISA i PIU-ove o trenutačnom brisanju letova unutar EU-a, kako je navedeno u točki (b).

Članak 15.

Obrada API podataka i drugih podataka iz PNR-a koju provode PIU-ovi

API podatke i druge podatke iz PNR-a koji im se šalju u skladu s ovom Uredbom PIU-ovi obrađuju u skladu s Direktivom (EU) 2016/681, posebno u pogledu pravila o obradi API podataka i drugih podataka iz PNR-a koju provode PIU-ovi, uključujući pravila utvrđena u člancima 6., 10., 12. i 13. te direktive te isključivo u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela.

PIU-ovi i druga nadležna tijela ni u kojem slučaju ne smiju obrađivati API podatke i druge podatke iz PNR-a za potrebe izrade profila kako je navedeno u članku 11. stavku 3. Direktive (EU) 2016/680.

Članak 16.

Djelovanja ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač

1. Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač za slanje API podataka ili drugih podataka iz PNR-a zbog kvara usmjerivača, agencija eu-LISA o toj tehničkoj nemogućnosti odmah i na automatiziran način obavješćuje zračne prijevoznike i PIU-ove. U tom slučaju agencija eu-LISA odmah poduzima mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača i odmah obavješćuje zračne prijevoznike i PIU-ove čim se uspješno riješi.

Tijekom razdoblja između tih obavijesti ne primjenjuje se članak 5. stavak 1. u mjeri u kojoj tehnička nemogućnost sprečava prijenos API podataka ili drugih podataka iz PNR-a usmjerivaču. Zračni prijevoznici pohranjuju API podatke ili druge podatke iz PNR-a dok se tehnička nemogućnost uspješno ne riješi. Čim se tehnička mogućnost uspješno riješi zračni prijevoznici prenose podatke usmjerivaču u skladu s člankom 5. stavkom 1.

Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač te u iznimnim slučajevima povezanima s ciljevima ove Uredbe zbog kojih je potrebno da PIU-ovi odmah prime API podatke ili druge podatke iz PNR-a tijekom tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, PIU-ovi mogu zatražiti od zračnih prijevoznika da upotrijebe bilo koje drugo odgovarajuće sredstvo kojim se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka, kvalitete podataka i zaštite podataka kako bi se API podaci ili drugi podaci iz PNR-a izravno prenijeli PIU-ovima. PIU-ovi obrađuju API podatke ili druge podatke iz PNR-a primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom u skladu s pravilima i zaštitnim mjerama utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/681.

Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se u skladu s člankom 12. stavkom 3. potvrdi da je slanje API podataka ili drugih podataka iz PNR-a putem usmjerivača relevantnom PIU-u dovršeno, PIU odmah briše API podatke ili druge podatke iz PNR-a primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom.

2. Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač za slanje API podataka ili drugih podataka iz PNR-a zbog kvara sustava ili infrastrukture iz članka 23. određene države članice, PIU te države članice o toj tehničkoj nemogućnosti odmah i na automatiziran način obavješćuje PIU-ove drugih država članica, agenciju eu-LISA i Komisiju. U tom slučaju ta država članica odmah poduzima mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača i odmah obavješćuje druge PIU-ove, agenciju eu-LISA i Komisiju kad se uspješno riješi. Usmjerivač pohranjuje API podatke ili druge podatke iz PNR-a dok se tehnička mogućnost uspješno ne riješi. Čim se tehnička mogućnost uspješno riješi usmjerivač šalje podatke u skladu s člankom 12. stavkom 1.

Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač te u iznimnim slučajevima povezanima s ciljevima ove Uredbe zbog kojih je potrebno da PIU-ovi odmah prime API podatke ili druge podatke iz PNR-a tijekom tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, PIU-ovi mogu zatražiti od zračnih prijevoznika da upotrijebe bilo koje drugo odgovarajuće sredstvo kojim se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka, kvalitete podataka i zaštite podataka kako bi se API podaci ili drugi podaci iz PNR-a izravno prenijeli PIU-ovima. PIU-ovi obrađuju API podatke ili druge podatke iz PNR-a primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom u skladu s pravilima i zaštitnim mjerama utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/681.

Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se u skladu s člankom 12. stavkom 3. potvrdi da je slanje API podataka ili drugih podataka iz PNR-a putem usmjerivača relevantnom PIU-u dovršeno, PIU odmah briše API podatke ili druge podatke iz PNR-a primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom.

3. Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač za prijenos API podataka ili drugih podataka iz PNR-a zbog kvara sustava ili infrastrukture iz članka 24. određenog zračnog prijevoznika, taj zračni prijevoznik o toj tehničkoj nemogućnosti odmah i na automatiziran način obavješćuje PIU-ove, agenciju eu-LISA i Komisiju. U tom slučaju taj zračni prijevoznik odmah poduzima mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača i odmah obavješćuje PIU-ove, agenciju eu-LISA i Komisiju čim se uspješno riješi.

Tijekom razdoblja između tih obavijesti ne primjenjuje se članak 5. stavak 1. u mjeri u kojoj tehnička nemogućnost sprečava prijenos API podataka ili drugih podataka iz PNR-a usmjerivaču. Zračni prijevoznici pohranjuju API podatke ili druge podatke iz PNR-a dok se tehnička nemogućnost uspješno ne riješi. Čim se tehnička mogućnost uspješno riješi zračni prijevoznici prenose podatke usmjerivaču u skladu s člankom 5. stavkom 1.

Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač te u iznimnim slučajevima povezanima s ciljevima ove Uredbe zbog kojih je potrebno da PIU-ovi odmah prime API podatke ili druge podatke iz PNR-a tijekom tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, PIU-ovi mogu zatražiti od zračnih prijevoznika da upotrijebe bilo koje drugo odgovarajuće sredstvo kojim se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka, kvalitete podataka i zaštite podataka kako bi se API podaci ili drugi podaci iz PNR-a izravno prenijeli PIU-ovima. PIU-ovi obrađuju API podatke ili druge podatke iz PNR-a primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom u skladu s pravilima i zaštitnim mjerama utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/681.

Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se u skladu s člankom 12. stavkom 3. potvrdi da je slanje API podataka ili drugih podataka iz PNR-a putem usmjerivača relevantnom PIU-u dovršeno, PIU odmah briše API podatke ili druge podatke iz PNR-a primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom.

Kad se problem tehničke nemogućnosti uspješno riješi, predmetni zračni prijevoznik bez odgode nacionalnom nadzornom tijelu za API iz članka 37. podnosi izvješće koje sadržava sve potrebne pojedinosti o toj tehničkoj nemogućnosti, uključujući uzroke tehničke nemogućnosti, njezin opseg i posljedice, kao i mjere poduzete za njezino rješavanje.

POGLAVLJE 4.

POSEBNE ODREDBE O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA I SIGURNOSTI

Članak 17.

Vođenje evidencije

1. Zračni prijevoznici izrađuju evidenciju o svim postupcima obrade koji se odnose na API podatke u skladu s ovom Uredbom koji se provode upotrebom automatiziranih sredstava iz članka 4. stavka 7. Ta evidencija uključuje datum, vrijeme i mjesto prijenosa API podataka. Ta evidencija ne smije sadržavati osobne podatke, osim informacija potrebnih za identifikaciju relevantnog člana osoblja zračnog prijevoznika.

2. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim postupcima obrade koji se odnose na prijenos i slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a putem usmjerivača u skladu s ovom Uredbom. Ta evidencija uključuje:

(a) zračnog prijevoznika koji je prenio API podatke i druge podatke iz PNR-a usmjerivaču;

(b) zračnog prijevoznika koji je prenio druge podatke iz PNR-a usmjerivaču;

(c) PIU-ove kojima su API podaci poslani putem usmjerivača;

(d) PIU-ove kojima su drugi podaci iz PNR-a poslani putem usmjerivača;

(e) datum i vrijeme prijenosa ili slanja iz točaka od (a) do (d) te mjesto tog prijenosa ili slanja;

(f) svaki pristup osoblja agencije eu-LISA koji je potreban za održavanje usmjerivača, kako je navedeno u članku 26. stavku 3.;

(g) sve druge informacije u vezi s tim postupcima obrade, koje su potrebne za praćenje sigurnosti i cjelovitosti API podataka i drugih podataka iz PNR-a te zakonitosti tih postupaka obrade.

Ta evidencija ne smije uključivati osobne podatke, osim informacija potrebnih za identifikaciju relevantnog člana osoblja agencije eu-LISA iz prvog podstavka točke (f).

3. Evidencija iz stavaka 1. i 2. ovog članka upotrebljava se samo kako bi se osigurala sigurnost i cjelovitost API podataka i drugih podataka iz PNR-a te zakonitost obrade, posebno u pogledu usklađenosti sa zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi, uključujući postupke u vezi sa sankcijama za kršenje tih zahtjeva u skladu s člancima 37. i 38.

4. Zračni prijevoznici i agencija eu-LISA poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi evidenciju koju su izradili u skladu sa stavkom 1. odnosno stavkom 2. zaštitili od neovlaštenog pristupa i drugih sigurnosnih rizika.

5. Nacionalno nadzorno tijelo za API iz članka 37. i PIU-ovi imaju pristup relevantnoj evidenciji iz stavka 1. ovog članka ako je to potrebno u svrhe iz stavka 3. ovog članka.

6. Zračni prijevoznici i agencija eu-LISA čuvaju evidenciju koju su izradili u skladu sa stavkom 1. odnosno stavkom 2. tijekom razdoblja od godinu dana od trenutka izrade te evidencije. Po isteku tog razdoblja odmah i trajno brišu tu evidenciju.

Međutim, ako je ta evidencija potrebna za postupke praćenja ili kako bi se osigurala sigurnost i cjelovitost API podataka ili zakonitost postupaka obrade, kako je navedeno u stavku 3., a ti su postupci već započeli u trenutku isteka razdoblja iz prvog podstavka ovog stavka, zračni prijevoznici i agencija eu-LISA čuvaju tu evidenciju onoliko dugo koliko je potrebno za te postupke. U tom slučaju odmah brišu tu evidenciju ako više nije potrebna za te postupke.

Članak 18.

Odgovornosti za zaštitu podataka

1. Zračni prijevoznici su voditelji obrade, u smislu članka 4. točke 7. Uredbe (EU) 2016/679, u pogledu obrade API podataka i drugih podataka iz PNR-a koji su osobni podatke, u odnosu na prikupljanje i prijenos takvih podataka usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom.

2. Svaka država članica imenuje nadležno tijelo kao voditelja obrade u skladu s ovim člankom. Države članice obavješćuju Komisiju, agenciju eu-LISA i druge države članice o tim tijelima.

Sva nadležna tijela koja imenuju države članice zajednički su voditelji obrade u skladu s člankom 21. Direktive (EU) 2016/680 za potrebe obrade osobnih podataka u usmjerivaču.

3. Agencija eu-LISA je izvršitelj obrade u smislu članka 3. točke 12. Uredbe (EU) 2018/1725 za potrebe obrade putem usmjerivača API podataka i drugih podataka iz PNR-a koji su osobni podaci u skladu s ovom Uredbom, uključujući slanje tih podataka od usmjerivača PIU-ovima i pohranu tih podataka na usmjerivaču iz tehničkih razloga. Agencija eu-LISA osigurava da se usmjerivačem upravlja u skladu s ovom Uredbom.

4. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju odgovornosti zajedničkih voditelja obrade podataka i obveze između zajedničkih voditelja obrade i izvršitelja obrade. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Članak 19.

Informiranje putnika

U skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2016/679 zračni prijevoznici putnicima na letovima obuhvaćenima ovom Uredbom pružaju informacije o svrsi prikupljanja njihovih osobnih podataka, vrsti prikupljenih osobnih podataka, primateljima osobnih podataka i načinima ostvarivanja njihovih prava kao ispitanika.

Te se informacije putnicima priopćuju u pisanom obliku i u lako dostupnom formatu u trenutku rezervacije i u trenutku prijave za let, bez obzira na sredstva upotrijebljena za prikupljanje osobnih podataka u trenutku prijave za let u skladu s člankom 4.

Članak 20.

Sigurnost

1. Agencija eu-LISA osigurava sigurnost i šifriranje API podataka i drugih podataka iz PNR-a, posebno podataka koji su osobni podaci, a koje obrađuje u skladu s ovom Uredbom. PIU-ovi i zračni prijevoznici osiguravaju sigurnost API podataka, posebno API podataka koji su osobni podaci, a koje obrađuju u skladu s ovom Uredbom. Agencija eu-LISA, PIU-ovi i zračni prijevoznici međusobno surađuju u skladu sa svojim odgovornostima i u skladu s pravom Unije kako bi osigurali takvu sigurnost.

2. Agencija eu-LISA osigurava sigurnost i povjerljivost podataka povezanih s letovima i rutama koje odaberu države članice u skladu s člankom 12. stavkom 4. PIU-ovi i zračni prijevoznici jamče sigurnost API podataka, posebno API podataka koji su osobni podaci, a koje obrađuju u skladu s ovom Uredbom. Agencija eu-LISA, PIU-ovi i zračni prijevoznici međusobno surađuju u skladu sa svojim odgovornostima i u skladu s pravom Unije kako bi osigurali takvu sigurnost.

3. Agencija eu-LISA poduzima mjere koje su potrebne kako bi osigurala sigurnost usmjerivača i API podataka i drugih podataka iz PNR-a, posebno podataka koji su osobni podaci, a koji se šalju putem usmjerivača, među ostalim uspostavom, provedbom i redovitim ažuriranjem sigurnosnog plana, plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka u slučaju katastrofe kako bi:

(a) fizički zaštitila usmjerivač, među ostalim izradom planova za zaštitu njegovih kritičnih komponenata u nepredviđenim situacijama;

(b) spriječila bilo kakvu neovlaštenu obradu API podataka i drugih podataka iz PNR-a, uključujući svaki neovlašteni pristup tim podacima te njihovo kopiranje, izmjenu ili brisanje, tijekom prijenosa API podataka i drugih podataka iz PNR-a u usmjerivač i iz njega te tijekom svake pohrane API podataka i drugih podataka iz PNR-a na usmjerivaču ako je to potrebno za dovršetak slanja, posebno s pomoću odgovarajućih tehnika šifriranja;

(c) osigurala da osobe ovlaštene za pristup usmjerivaču imaju pristup samo podacima obuhvaćenima njihovim ovlaštenjem za pristup;

(d) osigurala mogućnost provjere i utvrđivanja kojim se PIU-ovima putem usmjerivača šalju API podaci i drugi podaci iz PNR-a;

(e) pravilno izvješćivala svoj upravni odbor o svim greškama u funkcioniranju usmjerivača;

(f) pratila djelotvornost sigurnosnih mjera koje se zahtijevaju na temelju ovog članka i Uredbe (EU) 2018/1725 te procijenila i ažurirala te sigurnosne mjere ako je to potrebno s obzirom na tehnološki ili operativni razvoj.

Mjere iz prvog podstavka ovog stavka ne utječu na članak 32. Uredbe (EU) 2016/679, članak 33. Uredbe (EU) 2018/1725 ni na članak 29. Direktive (EU) 2016/680.

Članak 21.

Samopraćenje

Zračni prijevoznici i PIU-ovi prate usklađenost sa svojim obvezama na temelju ove Uredbe, posebno u pogledu obrade API podataka koji su osobni podaci. Za zračne prijevoznike praćenje uključuje česte provjere evidencije iz članka 17.

Članak 22.

Revizije zaštite osobnih podataka

1. Neovisna nadzorna tijela iz članka 41. Direktive (EU) 2016/680 najmanje jednom svake četiri godine provode reviziju postupaka obrade API podataka koji su osobni podaci, a koje provode PIU-ovi za potrebe ove Uredbe. Države članice osiguravaju da njihova neovisna nadzorna tijela imaju dostatna sredstva i stručnost za izvršavanje zadaća koje su im povjerene u skladu s ovom Uredbom.

2. Europski nadzornik za zaštitu podataka najmanje jednom godišnje provodi reviziju postupaka obrade API podataka i drugih podataka iz PNR-a koji su osobni podaci, a koju provodi agencija eu-LISA za potrebe ove Uredbe, u skladu s relevantnim međunarodnim revizijskim standardima. Izvješće o toj reviziji šalje se Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, državama članicama i agenciji eu-LISA. Agencija eu-LISA ima mogućnost iznijeti primjedbe prije donošenja izvješća.

3. U vezi s postupcima obrade iz stavka 2., agencija eu-LISA Europskom nadzorniku za zaštitu podataka na zahtjev dostavlja informacije koje zatraži, daje mu pristup svim dokumentima koje zatraži i evidenciji iz članaka 17. stavka 2. te mu dopušta pristup svim prostorijama agencije eu-LISA u svakom trenutku.

POGLAVLJE 5.

PITANJA POVEZANA S USMJERIVAČEM

Članak 23.

Veze PIU-ova s usmjerivačem

1. Države članice osiguravaju da su njihovi PIU-ovi povezani s usmjerivačem. Osiguravaju da su njihovi nacionalni sustavi i infrastruktura za primanje i daljnju obradu API podataka i drugih podataka iz PNR-a prenesenih u skladu s ovom Uredbom integrirani s usmjerivačem.

Države članice osiguravaju da veza i integracija s usmjerivačem omogućuju njihovim PIU-ovima primanje i daljnju obradu tih API podataka i drugih podataka iz PNR-a te razmjenu svih povezanih obavijesti na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način.

2. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju potrebna detaljna pravila o vezama i integraciji s usmjerivačem iz stavka 1. ovog članka, među ostalim o zahtjevima u pogledu sigurnosti podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Članak 24.

Veze zračnih prijevoznika s usmjerivačem

1. Zračni prijevoznici osiguravaju da su povezani s usmjerivačem. Osiguravaju da su njihovi sustavi i infrastruktura za prijenos API podataka i drugih podataka iz PNR-a usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom integrirani s usmjerivačem.

Zračni prijevoznici osiguravaju da im veza i integracija s usmjerivačem omogućuju prijenos tih API podataka i drugih podataka iz PNR-a te razmjenu svih povezanih obavijesti na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način. U tu svrhu zračni prijevoznici provode ispitivanja prijenosa API podataka i drugih podataka iz PNR-a usmjerivaču u suradnji s agencijom eu-LISA u skladu s člankom 27. stavkom 3.

2. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju potrebna detaljna pravila o vezama i integraciji s usmjerivačem iz stavka 1. ovog članka, među ostalim o zahtjevima u pogledu sigurnosti podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Članak 25.

Zadaće agencije eu-LISA povezane s projektiranjem i razvojem usmjerivača

1. Agencija eu-LISA odgovorna je za projektiranje fizičke arhitekture usmjerivača, uključujući utvrđivanje njegovih tehničkih specifikacija.

2. Agencija eu-LISA odgovorna je za razvoj usmjerivača, uključujući sve tehničke prilagodbe potrebne za rad usmjerivača.

Razvoj usmjerivača sastoji se od razrade i provedbe tehničkih specifikacija, ispitivanja i općeg upravljanja projektom i koordinacije faze razvoja.

3. Agencija eu-LISA osigurava da je usmjerivač projektiran i razvijen tako da ima funkcionalnosti navedene u ovoj Uredbi te da započne s radom što je prije moguće nakon što Komisija donese delegirane akte predviđene člankom 4. stavkom 12., člankom 5. stavkom 3. i člankom 7. stavkom 2. i provedbene akte predviđene člankom 11. stavkom 5., člankom 12. stavkom 4., člankom 23. stavkom 2. i člankom 24. stavkom 2. ove Uredbe te provedbene akte predviđene člankom 16. stavkom 3. Direktive (EU) 2016/681 i nakon provedbe procjene učinka na zaštitu podataka u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2016/679.

4. Agencija eu-LISA PIU-ovima, drugim relevantnim tijelima država članica i zračnim prijevoznicima stavlja na raspolaganje komplet za ispitivanje sukladnosti. Komplet za ispitivanje sukladnosti uključuje testno okruženje, simulator, skupove ispitnih podataka i plan ispitivanja. Komplet za ispitivanje sukladnosti omogućuje sveobuhvatno ispitivanje usmjerivača iz stavaka 5. i 6. te ostaje na raspolaganju nakon završetka tih ispitivanja.

5. Ako agencija eu-LISA smatra da je faza razvoja završena u pogledu API podataka, bez nepotrebne odgode provodi sveobuhvatno ispitivanje usmjerivača u suradnji s PIU-ovima i drugim relevantnim tijelima država članica i zračnim prijevoznicima te obavješćuje Komisiju o ishodu tog ispitivanja.

6. Ako agencija eu-LISA smatra da je faza razvoja završena u pogledu drugih podataka iz PNR-a, bez nepotrebne odgode provodi sveobuhvatna ispitivanja usmjerivača kako bi osigurala pouzdanost veza usmjerivača sa zračnim prijevoznicima i PIU-ovima, potrebno standardizirano slanje drugih podataka iz PNR-a od strane zračnih prijevoznika te prijenos i slanje drugih podataka iz PNR-a u skladu s člankom 16. Direktive (EU) 2016/681, uključujući upotrebu zajedničkih protokola i podržanih standardiziranih formata podataka iz članka 16. stavaka 2. i 3. te direktive kako bi se osigurala čitljivost drugih podataka iz PNR-a. Ta se ispitivanja provode u suradnji s PIU-ovima i drugim relevantnim tijelima država članica i zračnim prijevoznicima. Agencija eu-LISA obavješćuje Komisiju o ishodu tih ispitivanja.

Članak 26.

Zadaće agencije eu-LISA povezane sa smještanjem usmjerivača na poslužitelju i tehničkim upravljanjem usmjerivačem

1. Agencija eu-LISA smješta usmjerivač na poslužitelju u svojim tehničkim centrima.

2. Agencija eu-LISA odgovorna je za tehničko upravljanje usmjerivačem, uključujući njegovo održavanje i tehnički razvoj, na način kojim se osigurava sigurno, djelotvorno i brzo slanje API podataka i drugih podataka iz PNR-a putem usmjerivača, u skladu s ovom Uredbom.

Tehničko upravljanje usmjerivačem sastoji se od obavljanja svih zadaća i provedbe svih tehničkih rješenja potrebnih za pravilno funkcioniranje usmjerivača u skladu s ovom Uredbom neprekinuto 24 sata na dan i sedam dana u tjednu. Uključuje rad na održavanju i tehnički razvoj koji su potrebni kako bi se osiguralo da usmjerivač funkcionira na zadovoljavajućoj razini tehničke kvalitete, posebno u pogledu dostupnosti, točnosti i pouzdanosti slanja API podataka i drugih podataka iz PNR-a, u skladu s tehničkim specifikacijama i, u najvećoj mogućoj mjeri, u skladu s operativnim potrebama PIU-ova i zračnih prijevoznika.

3. Osoblje agencije eu-LISA ne smije imati pristup API podacima i drugim podacima iz PNR-a koji se šalju putem usmjerivača. Međutim, ta zabrana ne sprečava osoblje agencije eu-LISA da ima takav pristup u mjeri u kojoj je to nužno za održavanje usmjerivača i tehničko upravljanje njime.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 3. ovog članka i članak 17. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije, utvrđenog u Uredbi Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 ([22]), agencija eu-LISA primjenjuje odgovarajuća pravila o čuvanju profesionalne tajne ili druge jednakovrijedne obveze u pogledu povjerljivosti na svoje osoblje koje mora raditi s API podacima i drugim podacima iz PNR-a koji se šalju putem usmjerivača. Ta se obveza primjenjuje i nakon što takvo osoblje napusti radno mjesto ili zaposlenje te po prestanku njegovih aktivnosti.

Članak 27.

Zadaće potpore agencije eu-LISA povezane s usmjerivačem

1. Agencija eu-LISA na zahtjev PIU-ova, drugih relevantnih tijela država članica ili zračnih prijevoznika pruža navedenim stranama osposobljavanje o tehničkoj upotrebi usmjerivača te o njihovom povezivanju i integraciji s usmjerivačem.

2. Agencija eu-LISA pruža podršku PIU-ovima u pogledu primanja API podataka i drugih podataka iz PNR-a putem usmjerivača u skladu s ovom Uredbom, posebno u pogledu primjene članaka 12. i 23.

3. U skladu s člankom 24. stavkom 1. i primjenom kompleta za ispitivanje sukladnosti iz članka 25. stavka 4. agencija eu-LISA u suradnji sa zračnim prijevoznicima provodi ispitivanja prijenosa API podataka i drugih podataka iz PNR-a usmjerivaču.

POGLAVLJE 6.

UPRAVLJANJE

Članak 28.

Odbor za upravljanje programom

1. Upravni odbor agencije eu-LISA osniva Odbor za upravljanje programom do 28. siječnja 2025. Taj odbor ima 10 članova i sastoji se od:

(a) sedam članova koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA iz redova svojih članova ili njihovih zamjenika;

(b) predsjednika savjetodavne skupine za API-PNR iz članka 29.;

(c) jednog člana osoblja agencije eu-LISA kojeg imenuje njezin izvršni direktor; i

(d) jednog člana kojeg imenuje Komisija.

Kad je riječ o točki (a), članovi koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA biraju se samo među njezinim članovima ili njihovim zamjenicima iz država članica na koje se primjenjuje ova Uredba.

2. Odbor za upravljanje programom sastavlja svoj poslovnik, a donosi ga Upravni odbor agencije eu-LISA.

Predsjedanje obnaša država članica koja je članica Odbora za upravljanje programom.

3. Odbor za upravljanje programom nadzire djelotvornost agencije eu-LISA u izvršavanju zadaća koje se odnose na projektiranje i razvoj usmjerivača u skladu s člankom 25.

Agencija eu-LISA na zahtjev Odbora za upravljanje programom dostavlja detaljne i ažurirane informacije o projektiranju i razvoju usmjerivača, među ostalim o resursima koje je agencija eu-LISA dodijelila.

4. Odbor za upravljanje programom redovito, a najmanje tri puta po tromjesečju, podnosi Upravnom odboru agencije eu-LISA pisana izvješća o napretku u projektiranju i razvoju usmjerivača.

5. Odbor za upravljanje programom nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje Upravnog odbora agencije eu-LISA ili njegovih članova.

6. Odbor za upravljanje programom prestaje postojati do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka.

([22]) SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

Članak 29.

Savjetodavna skupina za API-PNR

1. Savjetodavna skupina za API-PNR, osnovana na temelju članka 27. stavka 1. točke (de) Uredbe (EU) 2018/1726, od 28. siječnja 2025. pruža Upravnom odboru agencije eu-LISA potrebne stručne savjete u vezi s API-PNR-om, posebno u kontekstu pripremanja njezina godišnjeg programa rada i godišnjeg izvješća o radu.

2. Kad god su dostupne, agencija eu-LISA savjetodavnoj skupini za API-PNR dostavlja verzije, čak i privremene, tehničkih specifikacija i kompleta za ispitivanje sukladnosti iz članka 25. stavaka 1., 2. i 4.

3. Savjetodavna skupina za API-PNR obavlja sljedeće funkcije:

(a) pruža stručne savjete agenciji eu-LISA i Odboru za upravljanje programom u pogledu projektiranja i razvoja usmjerivača u skladu s člankom 25.;

(b) pruža stručne savjete agenciji eu-LISA o smještaju usmjerivača na poslužitelju i tehničkom upravljanju usmjerivačem u skladu s člankom 26.;

(c) na zahtjev Odbora za upravljanje programom dostavlja svoje mišljenje o napretku u projektiranju i razvoju usmjerivača, među ostalim o napretku tehničkih specifikacija i kompleta za ispitivanje sukladnosti iz stavka 2.

4. Savjetodavna skupina za API-PNR nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje Upravnog odbora agencije eu-LISA ili njegovih članova.

Članak 30.

Kontaktna skupina za API-PNR

1. Upravni odbor agencije eu-LISA uspostavlja kontaktnu skupinu za API-PNR do relevantnog datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka.

2. Kontaktna skupina za API-PNR omogućuje komunikaciju između relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika o tehničkim pitanjima povezanima s njihovim zadaćama i obvezama na temelju ove Uredbe.

3. Kontaktna skupina za API-PNR sastavljena je od predstavnika relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika, predsjednika savjetodavne skupine API-PNR i stručnjaka agencije eu-LISA.

4. Upravni odbor agencije eu-LISA utvrđuje poslovnik kontaktne skupine za API-PNR na temelju mišljenja savjetodavne skupine za API-PNR.

5. Ako to smatra potrebnim, Upravni odbor agencije eu-LISA može osnovati i podskupine kontaktne skupine za API-PNR radi rasprave o posebnim tehničkim pitanjima povezanima sa zadaćama i obvezama relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika na temelju ove Uredbe.

6. Kontaktna skupina za API-PNR, uključujući njezine podskupine, nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje Upravnog odbora agencije eu-LISA ili njegovih članova.

Članak 31.

Stručna skupina za API

1. Komisija osniva stručnu skupinu za API u skladu s horizontalnim pravilima o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka točke (a).

2. Stručna skupina za API omogućuje komunikaciju između relevantnih tijela država članica te između relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika o pitanjima politike koja se odnose na njihove zadaće i obveze na temelju ove Uredbe, među ostalim u vezi sa sankcijama iz članka 38.

3. Stručnom skupinom za API predsjeda Komisija, a osniva se u skladu s horizontalnim pravilima o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije. Sastavljena je od predstavnika relevantnih tijela država članica, predstavnika zračnih prijevoznika i stručnjaka agencije eu-LISA. Ako je to relevantno za obavljanje njezinih zadaća, stručna skupina za API može pozvati relevantne dionike, osobito predstavnike Europskog parlamenta, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i neovisnih nacionalnih nadzornih tijela, da sudjeluju u njezinu radu.

4. Stručna skupina za API izvršava svoje zadaće u skladu s načelom transparentnosti. Komisija na svojim internetskim stranicama objavljuje zapisnike sa sastanaka stručne skupine za API i druge relevantne dokumente.

Članak 32.

Troškovi agencije eu-LISA, Europskog nadzornika za zaštitu podataka, nacionalnih nadzornih tijela i država članica

1. Troškovi agencije eu-LISA povezani s uspostavom i radom usmjerivača u skladu s ovom Uredbom pokrivaju se iz općeg proračuna Unije.

2. Troškovi država članica povezani s provedbom ove Uredbe, posebno u pogledu njihove veze i integracije s usmjerivačem iz članka 23., podupiru se iz općeg proračuna Unije, u skladu s pravilima o prihvatljivosti i stopama sufinanciranja utvrđenima u primjenjivim pravnim aktima Unije.

3. Troškovi Europskog nadzornika za zaštitu podataka povezani sa zadaćama koje su mu povjerene na temelju ove Uredbe pokrivaju se iz općeg proračuna Unije.

4. Troškove neovisnih nacionalnih nadzornih tijela povezane sa zadaćama koje su im povjerene na temelju ove Uredbe snose države članice.

Članak 33.

Odgovornost u pogledu usmjerivača

Ako na usmjerivaču nastane šteta zato što država članica ili zračni prijevoznik nisu ispunili svoje obveze na temelju ove Uredbe, ta država članica ili zračni prijevoznik odgovorni su za takvu štetu, kako je predviđeno primjenjivim pravom Unije ili nacionalnim pravom, osim ako i u mjeri u kojoj se dokaže da agencija eu-LISA, druga država članici ili drugi zračni prijevoznik nisu poduzeli razumne mjere za sprečavanje nastanka štete ili za to da se njezin učinak svede na najmanju moguću mjeru.

Članak 34.

Početak rada usmjerivača u pogledu API podataka

Komisija bez nepotrebne odgode provedbenim aktom utvrđuje datum početka rada usmjerivača u pogledu API podataka nakon što agencija eu-LISA obavijesti Komisiju o uspješnom dovršetku sveobuhvatnog ispitivanja usmjerivača iz članka 25. stavka 5. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Komisija datum iz prvog stavka određuje tako da bude najkasnije 30 dana od datuma donošenja tog provedbenog akta.

Članak 35.

Početak rada usmjerivača u pogledu drugih podataka iz PNR-a

Komisija bez nepotrebne odgode provedbenim aktom utvrđuje datum početka rada usmjerivača u pogledu drugih podataka iz PNR-a nakon što agencija eu-LISA obavijesti Komisiju o uspješnom dovršetku sveobuhvatnih ispitivanja usmjerivača iz članka 25. stavka 6., među ostalim o pouzdanosti veza usmjerivača sa zračnim prijevoznicima i PIU-ovima te o čitljivosti

drugih podataka iz PNR-a koje prenose zračni prijevoznici i koje šalje usmjerivač u potrebnom standardiziranom formatu, u skladu s člankom 16. Direktive (EU) 2016/681, Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 42. stavka 2.

Komisija datum iz prvog stavka određuje tako da bude najkasnije 30 dana od datuma donošenja tog provedbenog akta.

Članak 36.

Dobrovoljna upotreba usmjerivača

1. Zračni prijevoznici imaju pravo upotrebljavati usmjerivač za slanje informacija iz članka 3. stavaka 1. i 2. Direktive 2004/82/EZ ili drugih podataka iz PNR-a prikupljenih u skladu s člankom 8. Direktive (EU) 2016/681 jednom ili više nadležnih PIU-ova, u skladu s tim direktivama, pod uvjetom da je predmetna država članica suglasna s takvom upotrebom, od odgovarajućeg datuma koji odredi ta država članica. Ta država članica daje suglasnost tek nakon što utvrdi da se, posebno u pogledu veze njezinog PIU-a s usmjerivačem i veze predmetnog zračnog prijevoznika, informacije mogu slati na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način.

2. Ako zračni prijevoznik počne upotrebljavati usmjerivač u skladu sa stavkom 1. ovog članka, nastavlja upotrebljavati usmjerivač za slanje takvih informacija PIU-u predmetne države članice do relevantnog datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka. Međutim, ta se upotreba obustavlja od odgovarajućeg datuma koji odredi ta država članica ako ta država članica smatra da postoje objektivni razlozi koji zahtijevaju takvu obustavu te je o tome obavijestila zračnog prijevoznika.

3. Predmetna država članica:

(a) savjetuje se s agencijom eu-LISA prije davanja suglasnosti na dobrovoljnu upotrebu usmjerivača u skladu sa stavkom 1.;

(b) osim u propisno opravdanim hitnim situacijama, pruža predmetnom zračnom prijevozniku mogućnost da se očituje o svojoj namjeri da obustavi takvu upotrebu u skladu sa stavkom 2. te se, ako je to relevantno, o tome savjetuje s agencijom eu-LISA;

(c) odmah obavješćuje agenciju eu-LISA i Komisiju o svakoj takvoj upotrebi s kojom se suglasila i o svakoj obustavi takve upotrebe te dostavlja sve potrebne informacije, uključujući datum početka upotrebe, datum obustave upotrebe i razloge za obustavu, ovisno o slučaju.

POGLAVLJE 7.

NADZOR, SANKCIJE, STATISTIČKI PODACI I PRIRUČNIK

Članak 37.

Nacionalno nadzorno tijelo za API

1. Države članice imenuju jedno ili više nacionalnih nadzornih tijela za API odgovornih za praćenje primjene odredaba ove Uredbe od strane zračnih prijevoznika na njihovu državnom području i osiguravanje usklađenosti s tim odredbama.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna nadzorna tijela za API imaju sva potrebna sredstva i sve potrebne istražne i izvršne ovlasti za obavljanje svojih zadaća na temelju ove Uredbe, među ostalim izricanjem sankcija iz članka 38. prema potrebi. Države članice osiguravaju da izvršavanje ovlasti dodijeljenih nacionalnom nadzornom tijelu za API podliježe odgovarajućim zaštitnim mjerama u skladu s temeljnim pravima zajamčenima pravom Unije.

3. Države članice do relevantnog datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka obavješćuju Komisiju o nazivu i podacima za kontakt tijela koja su imenovale na temelju stavka 1. ovog članka. Obavješćuju Komisiju bez odgode o svim naknadnim promjenama povezanima s tim tijelima.

4. Ovim se člankom ne dovode u pitanje ovlasti nadzornih tijela iz članka 51. Uredbe (EU) 2016/679, članka 41. Direktive (EU) 2016/680 i članka 15. Direktive (EU) 2016/681.

Članak 38.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Države članice do relevantnog datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 45. drugog stavka obavješćuju Komisiju o tim pravilima i mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

3. Države članice osiguravaju da nacionalna nadzorna tijela za API pri odlučivanju o izricanju sankcije i utvrđivanju vrste i razine sankcije uzmu u obzir relevantne okolnosti, koje mogu uključivati sljedeće:

(a) narav, težinu i trajanje kršenja;

(b) stupanj krivnje zračnog prijevoznika;

(c) prethodna kršenja koja je počinio zračni prijevoznik;

(d) općenitu razinu suradnje zračnog prijevoznika s nadležnim tijelima;

(e) veličinu zračnog prijevoznika, kao što je godišnji broj prevezenih putnika;

(f) jesu li druga nacionalna nadzorna tijela za API već primijenila sankcije na istog zračnog prijevoznika za isto kršenje.

4. Države članice osiguravaju da opetovano neispunjavanje obveze prijenosa API podataka u skladu s člankom 5. stavkom 1. podliježe proporcionalnim financijskim sankcijama u iznosu do 2 % globalnog prometa koji je zračni prijevoznik ostvario u prethodnoj financijskoj godini. Države članice osiguravaju da neispunjavanje drugih obveza utvrđenih u ovoj Uredbi podliježe proporcionalnim sankcijama, među ostalim financijskim sankcijama.

Članak 39.

Statistički podaci

1. Kako bi poduprla provedbu i praćenje primjene ove Uredbe, a na temelju statističkih informacija iz stavaka 5. i 6., agencija eu-LISA svaka tri mjeseca objavljuje statističke podatke o funkcioniranju usmjerivača i usklađenosti zračnih prijevoznika s obvezama utvrđenima u ovoj Uredbi. Ti statistički podaci ne smiju omogućivati identifikaciju osoba.

2. Za potrebe iz stavka 1. usmjerivač automatski šalje podatke navedene u stavcima 5. i 6. u CRRS.

3. Kako bi poduprla provedbu i praćenje primjene ove Uredbe, agencija eu-LISA svake godine prikuplja statističke podatke u godišnjem izvješću za prethodnu godinu. Objavljuje to godišnje izvješće i dostavlja ga Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka, Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu te nacionalnim nadzornim tijelima za API iz članka 37. U godišnjem izvješću ne iznose se povjerljive metode rada niti se njime ugrožavaju istrage nadležnih tijela država članica koje su u tijeku.

4. Agencija eu-LISA Komisiji na njezin zahtjev dostavlja statističke podatke o specifičnim aspektima koji se odnose na provedbu ove Uredbe te statističke podatke u skladu sa stavkom 3.

5. CRRS pruža agenciji eu-LISA sljedeće statističke informacije potrebne za izvješćivanje iz članka 44. i izradu statističkih podataka u skladu s ovim člankom, pri čemu takvi statistički podaci o API podacima ne smiju omogućivati identifikaciju dotičnih putnika:

(a) odnose li se podaci na putnika ili člana posade;

(b) državljanstvo, spol i godina rođenja putnika ili člana posade;

(c) datum i prvo mjesto ukrcaja, datum i zračna luka polaska te datum i zračna luka dolaska;

(d) vrsta putne isprave, troslovna oznaka zemlje koja je izdala putnu ispravu te datum isteka valjanosti putne isprave;

(e) broj putnika koji su se prijavili za isti let;

(f) oznaka zračnog prijevoznika koji obavlja let;

(g) radi li se o redovitom ili izvanrednom letu;

(h) jesu li API podaci preneseni odmah nakon zatvaranja leta;

(i) jesu li osobni podaci putnika točni, potpuni i ažurirani.

(j) tehnička sredstva upotrijebljena za prikupljanje API podataka.

6. CRRS pruža agenciji eu-LISA sljedeće statističke informacije potrebne za izvješćivanje iz članka 44. i izradu statističkih podataka u skladu s ovim člankom, pri čemu takvi statistički podaci o drugim podacima iz PNR-a ne smiju omogućivati identifikaciju dotičnih putnika:

(a) datum i vrijeme kada je usmjerivač primio poruku iz PNR-a;

(b) informacije o letu sadržane u planu putovanja u konkretnoj poruci iz PNR-a;

(c) informacije o zajedničkim letovima (code-sharing) sadržane u konkretnoj poruci iz PNR-a.

7. Za potrebe izvješćivanja iz članka 44. i za izradu statističkih podataka u skladu s ovim člankom agencija eu-LISA pohranjuje podatke iz stavaka 5. i 6. ovog članka u CRRS-u. Takve podatke pohranjuje na razdoblje od pet godina u skladu sa stavkom 2., pri čemu osigurava da podaci ne omogućuju identifikaciju dotičnih putnika. CRRS dostavlja propisno ovlaštenom osoblju PIU-ova i drugih relevantnih tijela država članica prilagođena izvješća i statističke podatke o API podacima kako je navedeno u stavku 5. ovog članka i drugim podacima iz PNR-a kako je navedeno u stavku 6. ovog članka radi provedbe i praćenja primjene ove Uredbe.

8. Upotreba podataka iz stavaka 5. i 6. ovog članka ne smije dovesti do izrade profila pojedinaca kako je navedeno u članku 11. stavku 3. Direktive (EU) 2016/680 ni do diskriminacije osoba na temelju osnova navedenih u članku 21. Povelje. Podaci iz stavka 5. i stavka 6. ovog članka ne smiju se upotrebljavati za njihovu usporedbu ili povezivanje s osobnim podacima ili njihovo kombiniranje s osobnim podacima.

9. Postupci koje je agencija eu-LISA uspostavila s ciljem praćenja razvoja i funkcioniranja usmjerivača iz članka 39. stavka 2. Uredbe (EU) 2019/818 uključuju mogućnost izrade redovitih statističkih podataka radi osiguravanja tog praćenja.

Članak 40.

Praktični priručnik

Komisija u bliskoj suradnji s PIU-ovima, drugim relevantnim tijelima država članica, zračnim prijevoznicima i relevantnim tijelima i agencijama Unije priprema i javno objavljuje praktični priručnik koji sadržava smjernice, preporuke i primjere najbolje prakse za provedbu ove Uredbe, među ostalim o poštovanju temeljnih prava i sankcijama u skladu s člankom 38.

Praktičnim priručnikom uzimaju se u obzir drugi relevantni priručnici.

Komisija donosi praktični priručnik u obliku preporuke.

POGLAVLJE 8.

ODNOS S DRUGIM POSTOJEĆIM INSTRUMENTIMA

Članak 41.

Izmjena Uredbe (EU) 2019/818

U članku 39. Uredbe (EU) 2019/818 stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Središnji repozitorij podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS) uspostavlja se za potrebe podupiranja ciljeva SIS-a, Eurodaca i ECRIS-TCN-a, u skladu s odgovarajućim pravnim instrumentima kojima se uređuju ti sustavi, i za pružanje međusustavnih statističkih podataka i analitičkog izvješćivanja za potrebe politike, operativne potrebe i potrebe kvalitete podataka. CRRS-om se podupiru i ciljevi Uredbe (EU) 2025/13 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

2. Agencija eu-LISA uspostavlja i provodi CRSS te ga udomljuje na poslužitelju na svojim tehničkim pogonima, a on sadržava podatke i statistike iz članka 74. Uredbe (EU) 2018/1862 i članka 32. Uredbe (EU) 2019/816, logički odvojene po informacijskom sustavu EU-a. Agencija eu-LISA također prikuplja podatke i statistike od usmjerivača iz članka 39. stavka 1. Uredbe (EU) 2025/13. Pristup CRRS-u se putem kontroliranog, sigurnog pristupa i posebnih korisničkih profila, isključivo za potrebe izvješćivanja i statistike, odobrava tijelima iz članka 74. Uredbe (EU) 2018/1862, članka 32. Uredbe (EU) 2019/816 i članka 13. stavka 1. Uredbe (EU) 2025/13.

(*) Uredba (EU) 2025/13 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela te o izmjeni Uredbe (EU) 2019/818 (SL L, 2025/13, 8.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj).”.

POGLAVLJE 9.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 42.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 43.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 4. stavaka 11. i 12., članka 5. stavka 4. i članka 7. stavka 5. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 28. siječnja 2025. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

Kada je riječ o delegiranom aktu donesenom na temelju članka 4. stavka 11., ako Europski parlament ili Vijeće podnesu prigovor u skladu sa stavkom 6. ovog članka, Europski parlament ili Vijeće ne protive se prešutnom produljenju iz prvog podstavka ovog stavka.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 4. stavka 12., članka 5. stavka 4. i članka 7. stavka 5.. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 4. stavka 11 ili 12., članka 5. stavka 4. ili članka 7. stavka 5. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 44.

Praćenje i evaluacija

1. Agencija eu-LISA osigurava uspostavu postupaka za praćenje razvoja usmjerivača s obzirom na ciljeve koji se odnose na planiranje i troškove te za praćenje funkcioniranja usmjerivača s obzirom na ciljeve koji se odnose na tehničke rezultate, troškovnu učinkovitost, sigurnost i kvalitetu usluge.

2. Agencija eu-LISA do 29. siječnja 2026. i svake godine nakon toga tijekom faze razvoja usmjerivača izrađuje izvješće o trenutačnom stanju razvoja usmjerivača te podnosi to izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješće sadržava detaljne informacije o nastalim troškovima i svim rizicima koji mogu imati učinak na ukupne troškove koji se pokrivaju iz općeg proračuna Unije u skladu s člankom 32.

3. Nakon što usmjerivač započne s radom, agencija eu-LISA izrađuje te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se detaljno objašnjava kako su ostvareni ciljevi, posebice oni povezani s planiranjem i troškovima, te se obrazlažu eventualna odstupanja.

4. Komisija do 29. siječnja 2029. i svake četiri godine nakon toga izrađuje izvješće koje sadržava sveobuhvatnu evaluaciju ove Uredbe, među ostalim o nužnosti i dodanoj vrijednosti prikupljanja API podataka, uključujući procjenu:

(a) primjene ove Uredbe;

(b) mjere u kojoj su ovom Uredbom postignuti njezini ciljevi;

(c) učinka ove Uredbe na temeljna prava zaštićena pravom Unije;

(d) učinka ove Uredbe na iskustvo putovanja zakonitih putnika;

(e) učinka ove Uredbe na konkurentnost zrakoplovnog sektora i opterećenja za poduzeća;

(f) kvalitete podataka poslanih od usmjerivača PIU-ovima;

(g) učinkovitosti usmjerivača u pogledu PIU-ova.

Za potrebe prvog podstavka točke (e) u izvješću Komisije uzima se u obzir i interakcija ove Uredbe s drugim relevantnim zakonodavnim aktima Unije, posebno uredbama (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226 i (EU) 2018/1240, radi procjene ukupnog učinka povezanih obveza izvješćivanja na zračne prijevoznike, utvrđivanja odredaba koje bi se prema potrebi moglo ažurirati i pojednostavniti kako bi se ublažilo opterećenje zračnih prijevoznika te razmatranja djelovanja i mjera koji bi se mogli poduzeti kako bi se smanjio ukupni troškovni pritisak na zračne prijevoznike.

5. Evaluacija iz stavka 4. uključuje i procjenu nužnosti, razmjernosti i djelotvornosti uključivanja obveznog prikupljanja i prijenosa API podataka koji se odnose na letove unutar EU-a u područje primjene ove Uredbe.

6. Komisija podnosi izvješće o evaluaciji Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i Agenciji Europske unije za temeljna prava. Prema potrebi, s obzirom na provedenu evaluaciju, Komisija podnosi zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću radi izmjene ove Uredbe.

7. Države članice i zračni prijevoznici agenciji eu-LISA i Komisiji na zahtjev dostavljaju informacije potrebne za sastavljanje izvješćâ iz stavaka 2., 3. i 4.Države članice osobito pružaju kvantitativne i kvalitativne informacije o prikupljanju API podataka iz operativne perspektive. Pružene informacije ne smiju uključivati osobne podatke. Države članice mogu se suzdržati od pružanja takvih informacija ako i u mjeri u kojoj je to potrebno kako se ne bi otkrile povjerljive metode rada ili ugrozile istrage njihovih PIU-ova ili drugih nadležnih tijela koje su u tijeku. Komisija osigurava odgovarajuću zaštitu svih dostavljenih povjerljivih informacija.

Članak 45.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se:

(a) u pogledu API podataka, počevši od dvije godine od datuma početka rada usmjerivača, kako određuje Komisija u skladu s člankom 34.; i

(b) u pogledu drugih podataka iz PNR-a, počevši od četiri godine od datuma početka rada usmjerivača, kako određuje Komisija u skladu s člankom 35.

Međutim:

(a) članak 4. stavak 12., članak 5. stavak 3., članak 7. stavak 5., članak 11. stavak 5., članak 12. stavak 6., članak 18. stavak 4., članak 23. stavak 2., članak 24. stavak 2., članak 25., članak 28., članak 29., članak 32. stavak 1., članak 34., članak 35., članak 42. i članak 43. primjenjuju se od 28. siječnja 2025.;

(b) članak 6., članak 17. stavci 1., 2. i 3., članak 18. stavci 1., 2. i 3., članak 19., članak 20., članak 26., članak 27., članak 33. i članak 36. primjenjuju se od datuma početka rada usmjerivača, kako određuje Komisija u skladu s člankom 34. i člankom 35.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. prosinca 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	BÓKA J.